

Верховний
Суд

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

Опрацьовано статистичні дані Державної судової адміністрації України,
Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України,
Міністерства юстиції України, Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду

Статистичні показники в аналізі за 2020 рік (як і аналогічні показники за 2019 рік)
відображено без урахування статистичних даних розгляду справ і матеріалів
судами АР Крим, міста Севастополя, деякими судами Донецької та Луганської областей

З М І С Т

1. Загальні показники руху справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення. Навантаження на суддів.
2. Загальні показники розгляду справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення. Якість розгляду.
3. Розгляд матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ).
  - 3.1. Розгляд матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень місцевими загальними судами.
  - 3.2. Оперативність розгляду місцевими загальними судами кримінальних проваджень.
  - 3.3. Розгляд клопотань, скарг, заяв під час досудового розслідування та судового розгляду.
  - 3.4. Апеляційний розгляд матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень.
  - 3.5. Касаційний розгляд кримінальних проваджень, процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення.
  - 3.6. Розгляд кримінальних проваджень (справ) про злочини, вчинені неповнолітніми чи за їх участю.
  - 3.7. Розгляд кримінальних проваджень (справ) про злочини, вчинені організованими групами та злочинними організаціями.
  - 3.8. Склад та структура засуджених осіб. Види покарання.
4. Розгляд загальними судами справ про адміністративні правопорушення.
  - 4.1. Розгляд загальними судами справ про порушення Правил дорожнього руху.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

1. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ РУХУ СПРАВ І МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА ТА ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ. НАВАНТАЖЕННЯ НА СУДДІВ

Упродовж 2020 р.¹ згідно з даними статистичних звітів Державної судової адміністрації України², Вищого антикорупційного суду³ та Верховного Суду⁴ на розгляд до загальних місцевих, апеляційних судів, Вищого антикорупційного суду та Верховного Суду усього надійшло 2 млн 76 тис. [2 млн 360 тис.]⁵ справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з 2019 р. на 12 % менше; із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 1 млн 196 тис. [1 млн 547 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 880 тис. [813 тис.].

У тому числі до місцевих загальних судів на розгляд надійшло усього 1 млн 785 тис. [2 млн 84 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 14,4 % менше. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 932 тис. [1 млн 293 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 853 тис. [791 тис.].

Зокрема у провадженні слідчих суддів під час досудового розслідування перебувало 711 тис. клопотань слідчих, прокурорів щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження (на 34,3 % менше), із яких 688 тис. надійшло на розгляд протягом року. Слідчі судді розглянули 688 тис. клопотань (96,8 % від тих, що перебували на розгляді), із яких задоволено 521 тис., або 75,7 % від кількості розглянутих.

Показник середньої кількості надходження справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення у розрахунку на одного працюючого суддю місцевого загального суду у 2020 р. становив 578 [734].

До апеляційних загальних судів на розгляд надійшло усього 270 тис. [262 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 2,9 % більше, ніж у 2019 р. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 243 тис. [241 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 27 тис. [21 тис.].

¹Статистичні показники за 2020 рік (як і показники за 2019 рік) відображено без урахування статистичних даних розгляду справ і матеріалів місцевими судами АР Крим, м. Севастополя, деякими судами Донецької та Луганської областей.

²Статистичні звіти за формами № 1-к «Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження», № 2-к «Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку кримінального провадження», № 1-п «Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення», № 2-п «Звіт судів апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційних скарг у справах про адміністративні правопорушення».

³Статистичні звіти за формами № 1-о ВАКС «Звіт Вищого антикорупційного суду про оперативність розгляду матеріалів» та № 2-о АП ВАКС «Звіт апеляційної палати Вищого антикорупційного суду про розгляд судових справ».

⁴Статистичні звіти за формами № 2-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Великою Палатою Верховного Суду» та № 5-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду».

⁵Тут і далі у квадратних дужках наведено відповідні дані за 2019 рік.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

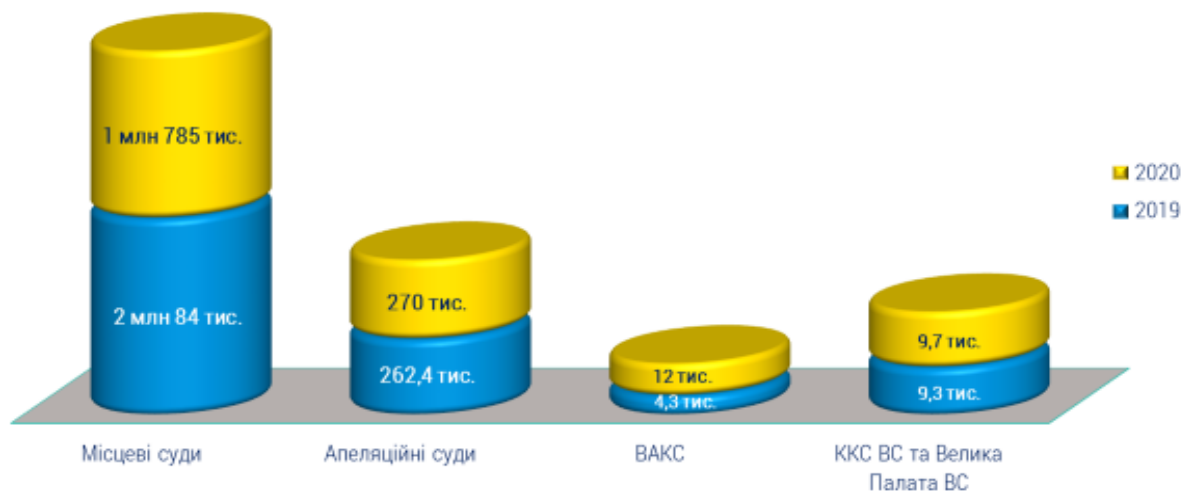
Показник середньої кількості надходження справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення у розрахунку на одного працюючого суддю апеляційного загального суду у 2020 р. становив 435 [398].

До Вищого антикорупційного суду (далі – ВАКС) усього надійшло 12 тис. [4,3 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства, із них на розгляд слідчих суддів – 10,8 тис. клопотань, скарг, заяв щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження під час досудового розслідування.

До Верховного Суду усього надійшло 9,7 тис. [9,3 тис.] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 5 % більше, із них до Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду (далі – ККС ВС) – 9,6 тис. [9,2 тис.], Великої Палати Верховного Суду – 98 [106] процесуальних звернень кримінального судочинства.

Показник середньої кількості надходження процесуальних звернень і кримінальних проваджень у розрахунку на одного суддю ККС ВС⁶ у 2020 р. становив 268 [286].

Надходження справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення у 2019-2020 роках

Із урахуванням нерозглянутих за попередній рік справ і матеріалів, упродовж 2020 р. на розгляді загальних місцевих та апеляційних судів, ВАКС та Верховного Суду усього перебувало 2 млн 277 тис. [2 млн 545 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з 2020 р. на 10,5 % менше; із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 1 млн 339 тис. [1 млн 681 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 938 тис. [865 тис.].

⁶ Показник навантаження (тут і далі) розраховано із урахуванням середньої кількості суддів, які здійснювали правосуддя у ККС ВС у 2020 році.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

У тому числі на розгляді **місцевих загальних судів** усього перебувало 1 млн 968 тис. [2 млн 252 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення (на 12,6 % менше). Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 1 млн 59 тис. [1 млн 410 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 909 тис. [842 тис.].

На розгляді **апеляційних загальних судів** усього перебувало 282 тис. [274 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення (на 3,19 % більше). Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 253 тис. [250 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 29 тис. [23 тис.].

На розгляді **ВАКС** усього перебувало 12,5 тис. [4,3 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства, що у 2,9 раза більше.

На розгляді **Верховного Суду** усього перебувало 14,6 тис. [15,8 тис.] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення (на 7,9 % менше). Із них на розгляді **ККС ВС** – 14,5 тис. [15,7 тис.] процесуальних звернень і кримінальних проваджень, **Великої Палати Верховного Суду** – 108 [111].

Найменування респондента	№ з/п	Перебувало на розгляді			у тому числі надійшло на розгляд		
		2019	2020	Динаміка %	2019	2020	Динаміка %
Місцеві загальні суди (усього), із них:	1	2 251 759	1 968 073	-12,6	2 084 049	1 784 730	-14,4
кримінальне судочинство	2	1 410 133	1 059 321	-24,9	1 292 790	931 513	-27,9
про адміністративні правопорушення	3	841 626	908 752	8,0	791 259	853 217	7,8
Апеляційні загальні суди (усього), із них:	4	273 559	282 064	3,1	262 414	270 011	2,9
кримінальне судочинство	5	250 358	253 168	1,1	241 211	243 238	0,8
про адміністративні правопорушення	6	23 201	28 896	24,5	21 203	26 773	26,3
Вищий антикорупційний суд	7	4 338	12 496	у 2,9 р.	4 338	11 977	у 2,8 р.
Касаційний кримінальний суд у складі ВС (усього), із них:	8	15 718	14 488	-7,8	9 157	9 630	5,2
кримінальне судочинство	9	15 593	14 263	-8,5	9 034	9 405	4,1
про адміністративні правопорушення	10	125	225	80,0	123	225	82,9
Велика Палата Верховного Суду	11	111	108	-2,7	106	98	-7,5
УСЬОГО	12	2 545 485	2 277 229	-10,5	2 360 064	2 076 446	-12,0

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

2. ЗАГАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ РОЗГЛЯДУ СПРАВ І МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА ТА ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ. ЯКІСТЬ РОЗГЛЯДУ

Найменування респондента	№ з/п	Розглянуто		
		2019	2020	Динаміка %
Місцеві загальні суди (усього), із них:	1	2 056 720	1 754 680	-14,7
кримінальне судочинство	2	1 274 976	921 296	-27,7
про адміністративні правопорушення	3	781 744	833 384	6,6
Апеляційні загальні суди (усього), із них:	4	261 249	266 911	2,2
кримінальне судочинство	5	240 281	241 700	0,6
про адміністративні правопорушення	6	20 968	25 211	20,2
Вищий антикорупційний суд	7	3 819	12 099	у 3,2 р.
Касаційний кримінальний суд у складі ВС (усього), із них:	8	9 556	9 359	-2,1
кримінальне судочинство	9	9 431	9 135	-3,1
про адміністративні правопорушення	10	125	224	79,2
Велика Палата Верховного Суду	11	90	95	5,6
УСЬОГО	12	2 331 434	2 043 144	-12,4

Протягом 2020 р. загальними місцевими та апеляційними судами, ВАКС та Верховним Судом усього розглянуто 2 млн 43 тис. [2 млн 331 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що порівняно з попереднім роком на 12,4 % менше; із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 1 млн 184 тис. [1 млн 529 тис.]
- про адміністративні правопорушення – 859 тис. [803 тис.].

У тому числі місцеві загальні суди по першій інстанції усього розглянули 1 млн 755 тис. [2 млн 57 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 14,7 % менше. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 921 тис. [1 млн 275 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 833 тис. [782 тис.].

Апеляційні загальні суди за апеляціями та апеляційними скаргами розглянули усього 267 тис. [261 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 2,2 % більше. Із них справ і матеріалів:

- кримінального судочинства – 242 тис. [240 тис.];
- про адміністративні правопорушення – 25 тис. [21 тис.].

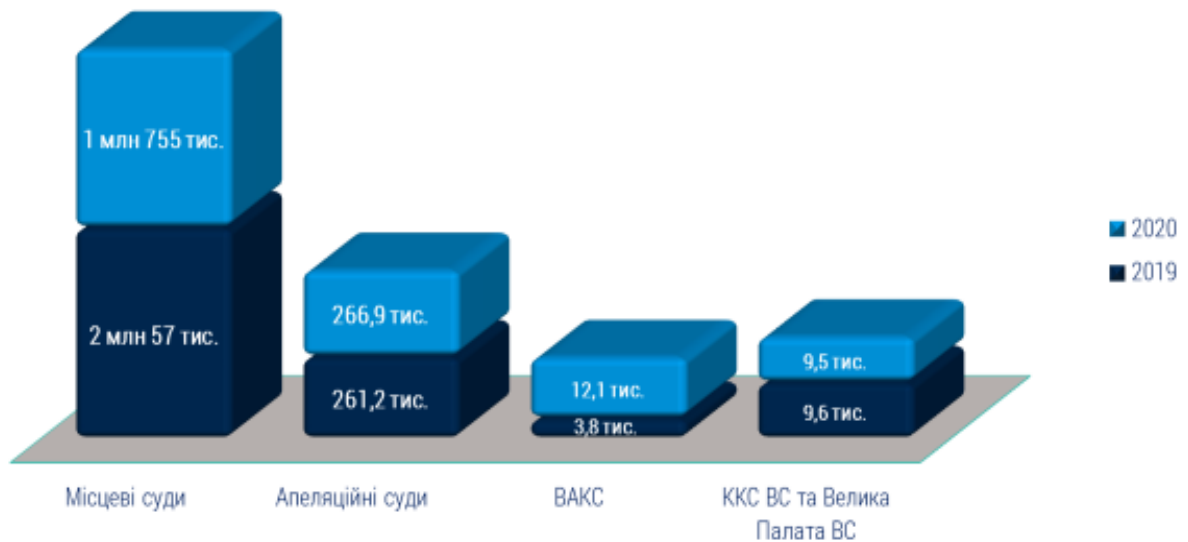
ВАКС усього розглянув 12,1 тис. [3,8 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства, що у 3,2 раза більше порівняно з 2019 р.

Верховний Суд усього розглянув 9,5 тис. [9,6 тис.] процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення (на 2 %

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

менше). У тому числі ККС ВС розглянув 9,4 тис. [9,6 тис.] процесуальних звернень та кримінальних проваджень, Велика Палата Верховного Суду – 95 [90].

Розгляд справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення у 2019-2020 роках

Протягом 2020 р. зменшилася на 22 % кількість осіб, стосовно яких в апеляційному порядку скасовано і змінено вироки місцевих загальних судів, – 5,8 тис. [7,4 тис.]; їх частка також зменшилась і становила 7,3 % [8,8 %] від кількості осіб, щодо яких ухвалено вироки місцевими загальними судами.

У касаційному порядку скасовано і змінено судові рішення у кримінальних провадженнях (справах) стосовно 1,2 тис. [1,8 тис.] осіб (менше на 34,8 %). Із них скасовано і змінено у касаційному порядку вироки місцевих та апеляційних загальних судів стосовно 511 [838] осіб, або 0,6 % [1 %] від кількості осіб, щодо яких ухвалено вироки загальними судами; у тому числі *скасовано вироки* стосовно 358 [532] осіб, *змінено* – щодо 153 [306] осіб.

На 3,2 % збільшилася кількість осіб, щодо яких в апеляційному порядку скасовано та змінено постанови, винесені місцевими загальними судами у справах про адміністративні правопорушення, – 6,7 тис. [6,5 тис.]. Проте їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких місцевими загальними судами винесено постанови у справах про адміністративні правопорушення, залишилася на рівні попереднього року – 1 % [1 %].

Упродовж 2020 р. спостерігається зменшення відсотку оскаржених судових рішень в апеляційному порядку. Так, в апеляційному порядку оскаржено 16,2 % [17,3 %] вироків у кримінальних провадженнях (справах), ухвалених місцевими загальними судами. Проте у касаційному порядку відсоток оскаржених судових рішень дещо збільшився і становив 9 % [8,7 %].

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

У справах про адміністративні правопорушення в апеляційному порядку оскаржено 3,2 % [3,2 %] постанов від загальної кількості винесених місцевими загальними судами протягом минулого року.

За статистичними даними ДСА у 2020 р. збільшився відсоток справ і матеріалів *кримінального судочинства*, загальний термін проходження яких у місцевих загальних судах тривав понад 1 рік, – 31,3 % [24,9 %]; *про адміністративні правопорушення* – 5,8 % [5,3 %]. В апеляційних загальних судах цей показник становив: справи і матеріали *кримінального судочинства* – 19,8 % [15,8 %]; *про адміністративні правопорушення* – 3,6 % [2,5 %].

3. РОЗГЛЯД МАТЕРІАЛІВ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА ТА КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ (СПРАВ)

3.1. Розгляд матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ) місцевими загальними судами

У 2020 р. згідно зі статистичними даними ДСА на розгляді місцевих загальних судів по першій інстанції усього **перебувало** 1 млн 59 тис. [1 млн 410 тис.] матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ), що на 24,9 % менше, ніж у 2019 р.

Із них у провадженні перебувало⁷:

- кримінальних проваджень (справ), що надійшли до суду з обвинувальним актом, – 209 тис. [201 тис.], що на 4,2 % більше;
- проваджень з клопотанням про звільнення від кримінальної відповідальності (за справами без обвинувальних актів) – 3,4 тис. [3,5 тис.], що на 3,8 % менше;
- проваджень з клопотанням про застосування примусових заходів виховного характеру щодо неповнолітніх – 479 [459];
- проваджень з клопотанням про застосування примусових заходів медичного характеру – 1,8 тис. [1,5 тис.], що на 21,3 % більше;
- клопотань, подань слідчих органів – 604 тис. [976 тис.], що на 38,2 % менше;
- скарг на дії слідчих органів – 105 тис. [108 тис.], що менше на 2,2 %;
- заяв про відвід суддів – 17,3 тис. [18 тис.], що на 3,5 % менше;
- подань, клопотань у порядку виконання судових рішень – майже 100 тис. [99 тис.];
- матеріалів про надання міжнародної правової допомоги – 1,5 тис. [1,6 тис.];

⁷ Статистичний звіт ДСА форми № 1-к «Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

- справ про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами – 1,3 тис. [2,2 тис.], що менше на 42,7 %;
- справ про відновлення втрачених матеріалів – 57 [42].

Місцеві загальні суди **закінчили провадження** у 907 тис. [1 млн 275 тис.] матеріалах кримінального судочинства та кримінальних провадженнях (справах), або 86,9 % [90,4 %] від тих, що перебували на розгляді протягом року. Із них закінчено провадження у 109 тис. [105 тис.] кримінальних провадженнях (справах); проте їх частка від загальної кількості тих, що перебували на розгляді, зменшилась і становила 51,9 % [52,1 %].

Із прийняттям судового рішення місцеві загальні суди розглянули 833 тис. [1 млн 202 тис.] матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ), що на 30,7 % менше порівняно з попереднім роком, або 91,9 % [94,3 %] від кількості тих, провадження в яких закінчено.

Обвинувальний або виправдувальний вирок місцеві загальні суди ухвалили у 75 тис. [80 тис.] кримінальних провадженнях (справах), що на 5,8 % менше, або 69,1 % [76,1 %] від кількості тих справ, провадження в яких закінчено. Виправдувальні вироки ухвалено стосовно 735 [987] осіб, що на 25,5 % менше; їх частка від кількості всіх осіб, щодо яких ухвалено вироки, становила 1 % [1,2 %]. У тому числі у справах публічного обвинувачення виправдувальні вироки ухвалено стосовно 726 [977] осіб.

Із закриттям кримінального провадження місцеві загальні суди розглянули 21 тис. [20,7 тис.] кримінальних проваджень (справ); їх частка від кількості тих справ, провадження в яких закінчено, становила 19,4 % [19,8 %].

За нововиявленими обставинами у провадженні місцевих загальних судів перебувало 1,3 тис. [2,2 тис.] кримінальних проваджень (справ), що на 42,7 % менше, ніж у попередньому році. Закінчено провадження у 913 [1,8 тис.] кримінальних провадженнях (справах), із них: повернуто – 408 [1,2 тис.] заяв; заяву задоволено із скасуванням вироку й ухваленням нового вироку – у 23 [17] справах; задоволено заяву із скасуванням ухвали і постановленням нової ухвали – у 58 [75] справах; заяву залишено без задоволення – у 316 [335] справах.

Станом на 31 грудня 2020 р. місцеві загальні суди **не розглянули** 137 тис. матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ), або 13,1 % [9,6 %] від загальної кількості тих, що перебували на розгляді протягом 2020 р.; із них кримінальних проваджень (справ) – 101 тис., або 48,1 % [47,9 %].

У структурі кримінальних проваджень (справ), які були розглянуті місцевими загальними судами з ухваленням вироку, найбільшу частку, як і в попередньому році, становили справи про вчинення злочинів проти власності (статті 185–198 Кримінального кодексу України (далі – КК)) – 49,6 % [52,9 %] від усіх розглянутих місцевими загальними судами справ із ухваленням вироку, або 37 тис. [42 тис.] таких

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

справ;

- справи про злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (статті 305–320 КК) – 15,2 % [13,9 %], або 11,4 тис. [11,1 тис.];

- справи про злочини проти життя та здоров'я особи (статті 115–145 КК) – 12 % [8,9 %], або майже 9 тис. [7,1 тис.];

- справи про злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту (статті 276–292 КК) – 5,2 % [5,4 %], або 3,9 тис. [4,3 тис.];

- справи про злочини проти громадської безпеки (статті 255–270¹ КК) – 4 % [3,4 %], або 2,5 тис. [3,2 тис.];

- справи про злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини) (статті 402–435 КК) – 2,5 % [3,4 %], або 1,9 тис. [2,7 тис.];

- справи про злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян (статті 338–360 КК) – 2,3 % [2 %], або 1,7 тис. [1,6 тис.];

- справи про злочини проти правосуддя (статті 371–400 КК) – 2 % [1,7 %], або 1,5 тис. [1,4 тис.];

- справи про злочини проти громадського порядку та моральності (статті 293–304 КК) – 1,6 % [1,8 %], або 1,2 тис. [1,4 тис.];

- справи про злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, (статті 364–370 КК) – 1,6 % [1,5 %], або 1,2 тис. [1,2 тис.];

- справи про злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (статті 157–184 КК) – 1,5 % [1,3 %], або 1,1 тис. [1 тис.];

- справи про злочини проти довілля (статті 236–254 КК) – 1,1 % [0,6 %], або 811 [494];

- справи про злочини у сфері господарської діяльності (статті 199–233 КК) – 0,7 % [0,9 %], або 531 [725];

- справи про злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації (статті 328–337 КК) – 0,5 % [0,8 %], або 358 [623];

- справи про злочини проти основ національної безпеки України (статті 109–114¹ КК) – 0,3 % [0,3 %], або 226 [216];

- справи про злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (статті 152–156 КК) – 0,3 % [0,3 %], або 204 [208];

- справи про злочини проти безпеки виробництва (статті 271–275 КК) – 0,1 % [0,1 %], або 90 [95];

- справи про злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (статті

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

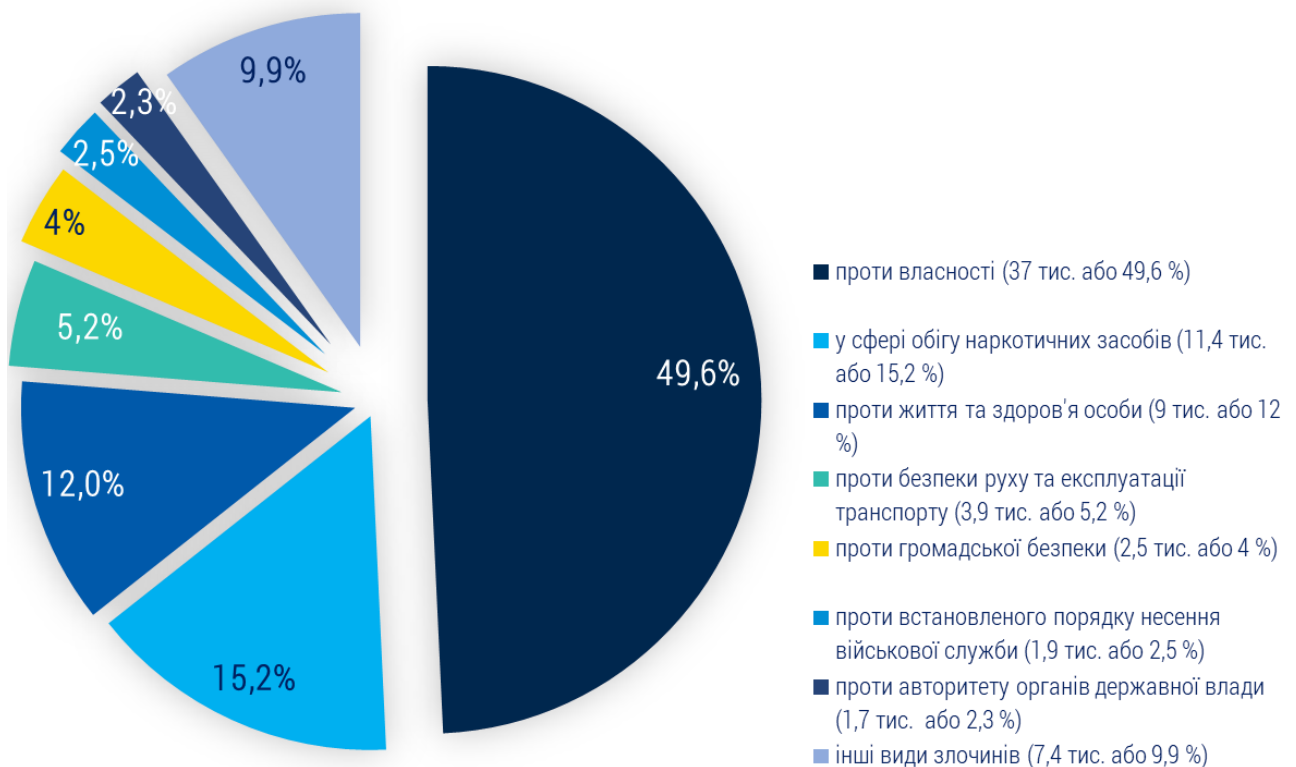
361–363¹ КК) – 0,1 % [0,1 %], або 68 [67];

– справи про злочини проти волі, честі та гідності особи (статті 146–151 КК) – 0,1 % [0,1 %], або 64 [88];

– справи про злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (статті 436–447 КК) – 0,01 % [0,01 %], або 7 [7] справ.

У 2020 р. **потерпіло від злочинів** 53,9 тис. [58,6 тис.] фізичних осіб, що на 8,1 % менше, із них: *жінок* – 23,3 тис. [25,5 тис.], *чоловіків* – 30,6 тис. [33,2 тис.]. Із загальної кількості потерпілих від злочинів *неповнолітні особи* становили 1,6 тис. [1,8 тис.], із них дівчаток – 605 [671]. Завдано матеріальної та моральної шкоди 43,6 тис. [48,9 тис.] осіб, або 81 % [83,4 %] від кількості усіх потерпілих від злочинів, на загальну суму 2 млрд 45 млн 676 тис. грн.

Розгляд місцевими загальними судами з ухваленням вироку кримінальних проваджень (справ) за розділами Особливої частини Кримінального кодексу України у 2020 році

3.2. Оперативність розгляду місцевими загальними судами кримінальних проваджень (справ)⁸

Оперативність розгляду місцевими загальними судами кримінальних проваджень (справ) упродовж 2020 р. порівняно з попереднім роком погіршилася.

Збільшилась як кількість, так і частка **нерозглянутих кримінальних проваджень** (без матеріалів). Так, станом на 31 грудня 2020 р. місцеві загальні суди не розглянули 90 тис. [86 тис.] справ (за винятком тих, провадження в яких зупинено), що на 5,2 % більше порівняно з попереднім роком; їх частка від кількості справ, що перебували на розгляді, становила 43,1 % [42,7 %]. Зокрема, у строк **понад 6 місяців** (без урахування справ, провадження в яких зупинено) залишилися нерозглянутими 16,8 тис. [17,7 тис.] справ, що на 5,4 % менше; їх частка від кількості тих, що перебували на розгляді, також зменшилася – 7,8 % [8,6 %].

Понад 1 рік у провадженні місцевих загальних судів перебувало 20,7 тис. [18,9 тис.] справ, що на 9,8 % більше, або 9,6 % [9,1 %] від кількості справ, що перебували на розгляді. Найбільший відсоток нерозглянутих понад 1 рік кримінальних проваджень (справ) зафіксовано у місцевих загальних судах областей: Одеської – 12,9 % (від кількості тих, що перебували на розгляді судів області), Київської – 12,6 %, Житомирської – 11 %, Херсонської – 11 %, Дніпропетровської – 10,8 %, Кіровоградської – 10,6 %, Львівської – 10,5 %, Черкаської – 10,4 % та м. Києва – 11,8 %. Найменший відсоток таких кримінальних проваджень (справ) спостерігався у місцевих загальних судах областей: Чернівецької – 3,4 %, Чернігівської – 4 %, Полтавської – 4,2 %.

Понад 2 роки у провадженні місцевих загальних судів перебувало 22,5 тис. [14,7 тис.] справ, що на 53,3 % більше, або 10,5 % [7,1 %]. Найбільший відсоток нерозглянутих понад 2 роки кримінальних проваджень (справ) зафіксовано у місцевих загальних судах областей: Одеської – 17,1 % (від кількості тих, що перебували на розгляді судів області), Житомирської – 13,2 %, Херсонської – 13,1 %, Черкаської – 12,7 %, Харківської – 12,3 % та м. Києва – 15,6 %. Найменший відсоток таких кримінальних проваджень (справ) спостерігався у місцевих загальних судах областей: Чернігівської – 2,3 %, Чернівецької – 2,6 %, Полтавської – 2,7 %.

Минулого року відбулося також збільшення як кількості кримінальних проваджень (справ), так і кількості **осіб, які трималися під вартою і рахувалися за судами понад 6 місяців**. Станом на 31 грудня 2020 р. місцеві загальні суди по першій інстанції не розглянули 6,1 тис. [5,5 тис.] кримінальних проваджень (справ), що на 10 % більше, або 2,9 % [2,7 %] від кількості тих, що перебували у провадженні судів, та за якими 7,8 тис. [7,1 тис.] осіб трималися під вартою і рахувалися за

⁸ Статистичний звіт ДСА форми № 1-мзс «Звіт місцевих загальних судів про розгляд судових справ».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

судами понад 6 місяців. Найбільша кількість таких нерозглянутих кримінальних проваджень (справ) перебувала в судах м. Києва – 851 справа стосовно 1,1 тис. осіб та областей: Дніпропетровської – 793 справи (978 осіб); Харківської – 602 справи (747 осіб); Одеської – 463 справ (582 особи); Донецької – 356 справ (445 осіб); Херсонської – 330 справ (375 осіб); Київської – 289 справ (391 особа); Вінницької – 281 справа (356 осіб).

Протягом 2020 р. на 12,4 % більше зафіксовано фактів **відкладення розгляду кримінальних проваджень (справ)** місцевими загальними судами – 518 тис. [460 тис.].

До тривалого перебування справ на розгляді місцевих загальних судів, як і в попередні роки, призводила неявка у судові засідання учасників кримінального провадження. Так, через **неприбуття (неявку) обвинувачених (підсудних), свідків, захисників, прокурорів та інших учасників процесу** зафіксовано 156 тис. [161 тис.] фактів відкладення розгляду кримінальних проваджень (справ); їх частка від загальної кількості фактів відкладення розгляду кримінальних проваджень (справ) протягом року становила 30,1 % [34,9 %].

Із них через неприбуття (неявку):

- свідків чи потерпілих – 35 тис. [40,7 тис.];
- обвинуваченого (підсудного) – 90 тис. [91 тис.];
- захисника – 12,3 тис. [14,8 тис.];
- прокурора – 7,6 тис. [4,7 тис.], що більше на 60,9 %.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

Місцеві загальні суди приймали рішення про **привід свідка** під час розгляду 5 тис. [6,2 тис.] кримінальних проваджень (справ), що на 19,9 % менше, ніж у 2019 р.; із них відповідні підрозділи органів внутрішніх справ, органів безпеки, органів, що здійснюють контроль за дотриманням податкового законодавства, не виконали постанови судів про привід осіб у 2,5 тис. [2,9 тис.] справ, або 50,4 % [46,8 %] від кількості тих, у яких було прийнято рішення про привід свідка; про **привід обвинуваченого (підсудного)** – у 18,9 тис. [22,1 тис.] справ (менше на 14,5 %); із них не виконано постанови судів про привід обвинуваченого (підсудного) – у 10,3 тис. [11,5 тис.] справ (майже кожна друга постанова суду), або 54,7 % [51,8 %]. Місцеві загальні суди змінили обвинуваченому (підсудному) запобіжний захід на **взяття під варту** у 279 [228] кримінальних провадженнях (справах), що на 22,4 % більше. **Грошове стягнення** накладено на 589 [848] осіб.

Через **нездійснення доставки до суду обвинуваченого (підсудного), який тримається під вартою**, відкладено розгляд у 8,5 тис. [10,7 тис.] справах, що менше на 20,6 %, або 1,6 % [2,3 %] від кількості тих, розгляд яких відкладено.

У зв'язку із **розшуком обвинуваченого (підсудного)** місцеві загальні суди зупинили провадження у 9,7 тис. [9,5 тис.] справах, що порівняно з 2019 р. на 1,2 % більше; їх частка від кількості справ, провадження в яких зупинено, становила 91,7 % [91,4 %]. Найбільший відсоток зупинених провадженням кримінальних справ у зв'язку з розшуком обвинуваченого (підсудного) відмічався у місцевих загальних судах областей: Тернопільської – 96,5 % (від загальної кількості зупинених провадженням справ області), Донецької – 95,9 %, Запорізької – 94,8 %, Луганської – 93,9 %, Миколаївська – 93,7 %, Харківської – 93,2 %, Закарпатської – 93,8 %, Волинської – 91,7 %, Одеської – 91,2 %, Вінницької – 91,1 %, Івано-Франківської – 91 %, Хмельницької – 90,6 %, та міста Києва – 90,9 %.

У 2020 р. кількість кримінальних проваджень (справ) і матеріалів, **провадження в яких закінчено протягом 3-х місяців**, становила 835 тис. [1 млн 187 тис.], що на 29,6 % менше. У строк **від 3 місяців до 1 року** закінчено провадження у 65,2 тис. [68,3 тис.] справ і матеріалів; **понад 1 року до 2 років** – 13,9 тис. [12,7 тис.] справ і матеріалів; **понад 2 років до 3 років** – 4,4 тис. [3,3 тис.] справ і матеріалів. Кількість закінчених провадженням у минулому році справ і матеріалів, розгляд яких тривав **понад 3 роки**, становила 2,5 тис. [1,6 тис.], що на 50,2 % більше.

3.3. Розгляд клопотань, скарг, заяв під час досудового розслідування та судового розгляду⁹

Протягом 2020 р. у провадженні слідчих суддів під час досудового розслідування **перебувало** 709 тис. [1 млн 84 тис.] клопотань, скарг, заяв, що на 34,6 % менше порівняно з 2019 р. Із них 685 тис. [1 млн 60 тис.] **надійшло** на розгляд у звітному періоді, у тому числі клопотань слідчих, прокурорів *щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження* – 588 тис. [959 тис.]. Зменшення обсягу надходження клопотань, скарг і заяв зумовлене змінами, внесеними до кримінального процесуального закону щодо порядку проведення судових експертиз.

Слідчі судді усього **розглянули** 686 тис. [1 млн 57 тис.] клопотань, скарг та заяв (96,8 % [97,6 %] від кількості тих, що перебували на розгляді), із них *повернули* слідчим, прокурорам та іншим особам майже 36 тис. [43 тис.], у тому числі клопотань слідчих, прокурорів щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження – 26 тис. [29 тис.].

Під час досудового розслідування слідчі судді розглянули (без урахування повернутих) на 39,3 % менше клопотань слідчих, прокурорів **щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження** – 564 тис. [929 тис.], із яких задоволено 464 тис. [819 тис.] клопотань, або 82,3 % [88,2 %] від кількості розглянутих. У тому числі розглянуто усього 44 тис. [50 тис.] клопотань *про застосування запобіжних заходів*, із яких задоволено 27 тис. [29 тис.], або 60,8 % [58,1 %] від кількості розглянутих.

Так, слідчі судді у 2020 р. розглянули (без урахування повернутих) клопотання: **про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою** – 30,7 тис. [34,7 тис.], із них задоволено 14,2 тис. [15,8 тис.], або 46,2 % [45,5 %] від кількості розглянутих; **про продовження строків тримання під вартою** – 6,7 тис. [6,9 тис.], із них задоволено 6,2 тис. [6,4 тис.], або 92,6 % [93,1 %]; **про застосування особистого зобов'язання** – 4,6 тис. [5,9 тис.], із них задоволено 4,2 тис. [5,4 тис.], або 92,3 % [91,2 %]; **про застосування домашнього арешту** – 8 тис. [8,7 тис.], із них задоволено 6,9 тис. [7,5 тис.], або 86,6 % [86,3 %]; **про застосування застави** – 486 [408], із них задоволено 295 [229], або 60,7 % [56,1 %]; **про застосування особистої поруки** – 43 [48], із них задоволено 21 [29], або 48,8 % [60,4 %].

⁹ Статистичний звіт ДСА форми № 1-к «Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

Слідчим суддям відповідно до положень частини першої статті 303 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК) надійшло на розгляд 97,3 тис. [99,9 тис.] скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування (на 2,6 % менше, ніж у 2019 р.). Усього у провадженні перебувало 105 тис. [108 тис.] таких скарг. Повернуто 9 тис. [13,1 тис.] скарг. Розглянуто (без повернутих) 86,5 тис. [85,9 тис.] скарг, із них задоволено 52,9 тис. [50,4 тис.], або 61,2 % [58,6 %] від кількості розглянутих.

У тому числі розглянуто скарг (без урахування повернутих) на:

- **бездіяльність слідчого, прокурора**, яка полягає у невнесенні відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань після отримання заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення, у неповерненні тимчасово вилученого майна згідно з вимогами ст. 169 КПК, а також у нездійсненні інших процесуальних дій, які він зобов'язаний вчинити у визначений КПК строк (пункт 1 ч. 1 ст. 303 КПК), – 63,9 тис. [64,6 тис.], із них задоволено 40,1 тис. [38,4 тис.] скарг, або 62,7 % [59,4 %] від кількості розглянутих;

- **рішення слідчого чи прокурора про закриття кримінального провадження** (пункти 3, 4 ч. 1 ст. 303 КПК) – 13,8 тис. [13,1 тис.], із них задоволено 9,5 тис. [9 тис.], або 69 % [69 %] від кількості розглянутих;

- **рішення слідчого, прокурора про відмову в задоволенні клопотання про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій** (пункт 7 ч. 1 ст. 303 КПК) – 2,4 тис. [1,9 тис.], із них задоволено 1,1 тис. [758], або 43,9 % [39,3 %] від кількості розглянутих.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

Під час судового розгляду судьями місцевих загальних судів прийнято рішення про застосування спеціальної конфіскації у 658 [561] кримінальних провадженнях стосовно 691 [593] особи на суму 232 тис. грн. Рішення про накладення арешту на майно (кошти, активи) упродовж 2020 р. не приймалося [у 2019 р. – у 5 кримінальних провадженнях стосовно 5 осіб на загальну суму 3 млн 747 тис. грн.]. Заходи забезпечення кримінального провадження застосовано у 6,2 тис. [6,8 тис.] справах. Постановлено 10,5 тис. [14,3 тис.] ухвал про надання органом пробації досудової доповіді (на 26,8 % менше), із них 665 [902] щодо неповнолітніх осіб.

За результатами розгляду кримінальних проваджень місцеві загальні суди взяли під варту 801 [1,1 тис.] особу, що на 26,4 % менше, ніж у 2019 р. Звільнено з-під варту 809 [1 тис.] осіб, що також менше на 20,1 %; із них у зв'язку із засудженням особи до інших видів покарання, не пов'язаних із позбавленням волі на певний строк – 287 [291] осіб.

Під заставу місцеві загальні суди звільнили 120 [139] осіб. Сума внесеної застави склала 9 млн 834 тис. грн.

У 2020 р. місцевими загальними судами на 8,3 % менше розглянуто клопотань про звільнення від кримінальної відповідальності – 2,7 тис. [2,9 тис.], із них задоволено 2,6 тис. [2,8 тис.], проте їх частка від кількості розглянутих клопотань залишилася майже на рівні попереднього року і становила 95,7 % [95,8 %].

У порядку надання міжнародної правової допомоги місцевими загальними судами усього розглянуто 1,4 тис. [1,5 тис.] запитів, клопотань, скарг; із них повернуто – 101 [132], задоволено – 1,1 тис. [1,1 тис.], або 75,9 % [81,9 %] від кількості розглянутих (без повернутих), відмовлено – 149 [130]. У тому числі слідчі судді розглянули: клопотань прокурорів про застосування екстрадиційного арешту особи за запитом компетентного органу іноземної держави про її видачу (ст. 584 КПК) – 165 [103], із них задоволено – 146 [88], відмовлено – 14 [10]; запитів про вручення документів згідно з положеннями ст. 564 КПК – 350 [384], із них повернуто – 78 [99], задоволено – 182 [193], відмовлено – 39 [42]; клопотань про приведення вироку суду іноземної держави у відповідність із законодавством України (ст. 609 КПК) – 260 [323], із них повернуто – 6 [7], задоволено – 232 [299], відмовлено – 11 [6].

У 4 [9] кримінальних провадженнях відповідно до ст. 323 КПК здійснено спеціальне судове провадження (місцеві загальні суди областей: Запорізької – 2 кримінальних провадження, Луганської – 1, Одеської – 1).

Із фіксуванням судового процесу за допомогою звукозаписувальних технічних засобів розглянуто 368 тис. [382 тис.] кримінальних проваджень (справ).

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

У режимі відеоконференції судове провадження здійснювалося у 16 тис. [15 тис.] кримінальних провадженнях (справах).

Відповідно до ст. 31 КПК **судом присяжних** розглянуто 44 [56] кримінальних провадження.

Із порушенням передбачених КПК строків протягом минулого року **звернуто до виконання** 23 [30] вироки, або 0,03 % [0,04 %] від кількості ухвалених судами по першій інстанції.

Кількість **цивільних позовів**, заявлених у кримінальному провадженні, становила 8,9 тис. [9,9 тис.], що на 10,2 % менше.

Станом на 31 грудня 2020 р. слідчі судді під час досудового розслідування **не розглянули** майже 23 тис. клопотань, скарг та заяв, або 3,2 % [2,4 %] від загальної кількості тих, що перебували на розгляді протягом року.

В апеляційному порядку¹⁰ упродовж 2020 р. на 13,5 % менше розглянуто **апеляційних скарг на ухвали слідчих суддів** – 19,3 тис. [22,3 тис.], із них щодо 13,5 тис. [14,7 тис.] осіб ухвали залишено без змін, або 69,9 % [66 %] від кількості розглянутих; скасовано із постановленням нової ухвали – щодо 5,8 тис. [7,4 тис.] осіб, або 30,1 % [33,4 %].

У тому числі щодо 13 тис. [16,2 тис.] осіб розглянуто апеляційні скарги на ухвали слідчих суддів, постановлені за наслідками розгляду клопотань (подань) **щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження**, із них залишено без змін ухвали щодо 9,8 тис. [11,4 тис.] осіб (75 % [70,8 %] від кількості розглянутих); скасовано із постановленням нової ухвали відносно 3,3 тис. [7,4 тис.] осіб, у тому числі змінено запобіжний захід щодо 57 [58] осіб.

Із них щодо 4,6 тис. [5,9 тис.] осіб розглянуто апеляцій на ухвали слідчих суддів **про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою**, що на 22,5 % менше порівняно з попереднім роком; скасовано із постановленням нової ухвали відносно 687 [1,1 тис.] осіб, або 4,8 % [7 %] від кількості задоволених місцевими загальними судами клопотань (подань) про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

¹⁰ Статистичний звіт ДСА форми № 2-к «Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку кримінального провадження».

3.4. Апеляційний розгляд матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ)¹¹

У 2020 р. на розгляді апеляційних загальних судів усього **перебувало** 282 тис. [274 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 3,1 % більше порівняно з 2019 р. Із них справ і матеріалів:

- *кримінального судочинства* – 253 тис. [250 тис.];
- *про адміністративні правопорушення* – 29 тис. [23 тис.].

Протягом минулого року до апеляційних загальних судів усього **надійшло** 270 тис. [262 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення (на 2,9 % більше), із них кримінального судочинства – 243 тис. [241 тис.]. У тому числі надійшло:

- ухвал про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції одного суду апеляційної інстанції (ст. 34 КПК) – 15,6 тис. [30 тис.];
- ухвал про надання дозволу на проведення негласної слідчої (розшукової) дії (ст. 248 КПК) – 175 тис. [160 тис.];
- заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами – 148 [532];
- ухвал щодо виконання судового рішення (пункт 4 ч. 2 ст. 539 КПК) – 15 [23];
- заяв про відновлення втрачених матеріалів кримінального провадження – 3 [10].
- кримінальних проваджень (справ) і матеріалів за апеляційними скаргами на вироки, ухвали (постанови) місцевих загальних судів – 53 тис. [51 тис.], що на 3,1 % більше порівняно з попереднім роком, із них за апеляційними скаргами на вироки – 13 тис. [15 тис.] справ (на 13,1 % менше).

Усього у 2020 р. апеляційними загальними судами **розглянуто** 267 тис. [261 тис.] справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, що на 2,2 % більше, із них *кримінального судочинства* – 242 тис. [240 тис.]. Кількість осіб, стосовно яких за апеляційними скаргами розглянуто матеріалів кримінального судочинства та кримінальних проваджень (справ), становила 42 тис. [45 тис.], із них за апеляційними скаргами на вироки – 11,7 тис. [13,9 тис.] осіб.

В апеляційному порядку перевірено законність та обґрунтованість 40 тис.

¹¹ Статистичні звіти ДСА форми № 2-к «Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку кримінального провадження» та форми № 2-азс «Звіт апеляційних судів про розгляд судових справ».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

[39 тис.] вироків, ухвал (постанов) місцевих загальних судів у справах і матеріалах кримінального судочинства, що на 3,3 % більше; із них кримінальних проваджень (справ) за апеляційними скаргами на вирoki – 10,3 тис. [12,4 тис.]. Апеляційні скарги задоволено у 13,5 тис. [15,6 тис.] матеріалах кримінального провадження та кримінальних провадженнях (справах), із них за апеляційними скаргами на вирoki – у 5,2 тис. [6,6 тис.] кримінальних провадженнях (справах).

Загальна кількість осіб, стосовно яких за апеляційними скаргами скасовано і змінено вирoki, ухвали (постанови) місцевих загальних судів, становила 14,3 тис. [18,3 тис.], що на 21,6 % менше.

Із них за апеляційними скаргами скасовано і змінено вирoki місцевих загальних судів стосовно 5,8 тис. [7,4 тис.] осіб. Частка осіб, стосовно яких в апеляційному порядку у 2020 р. скасовано і змінено вирoki місцевих загальних судів, також зменшилася – 7,3 % [8,8 %] від кількості осіб, щодо яких місцевими загальними судами було ухвалено вирoki.

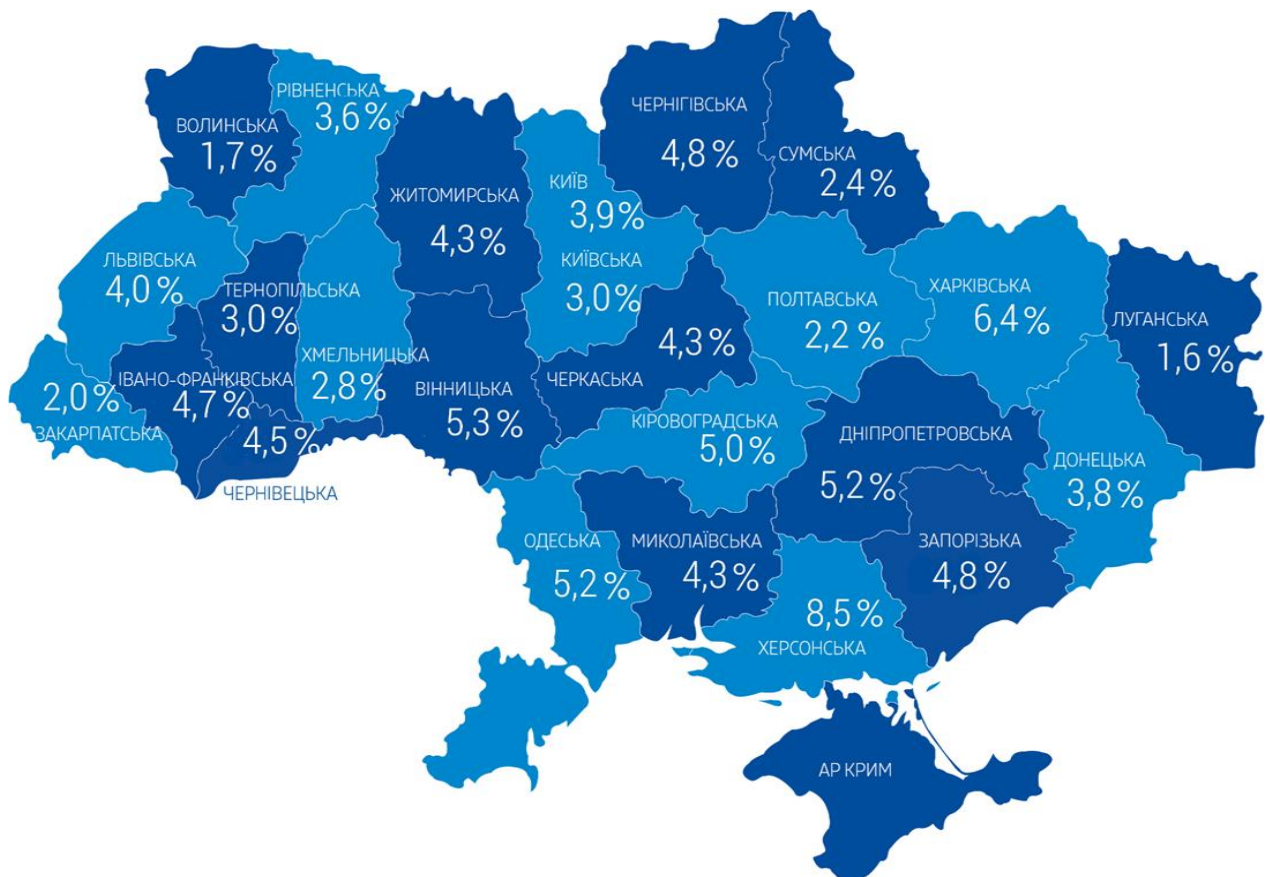
Найбільший відсоток скасованих і змінених за апеляційними скаргами вироків постановили місцеві загальні суди областей: Херсонської – 13,8 % [13,2 %] від кількості засуджених, виправданих осіб місцевими загальними судами області; Вінницької – 12 % [17,8 %]; Харківської – 11,1 % [8,3 %]. Найменший відсоток скасованих і змінених за апеляційними скаргами вироків постановили місцеві загальні суди областей: Закарпатської – 2,8 % [5,3 %]; Луганської – 4 % [5,3 %]; Полтавської – 4,2 % [4,8 %]; Сумської – 4,2 % [7,5 %].

У тому числі за апеляціями скасовано вирoki стосовно 3,4 тис. [4,3 тис.] осіб, що на 21,3 % менше, із них:

- із направленням справи на новий судовий розгляд стосовно 1,7 тис. [2,2 тис.] осіб, або 50,7 % [50,7 %] від кількості осіб, щодо яких вирoki місцевих загальних судів скасовано в апеляційному порядку;
- із постановленням нового вирoku стосовно 1,3 тис. [1,7 тис.] осіб, або 37,5 % [39,1 %]. У тому числі новий вирок ухвалено через необхідність застосування більш суворого покарання стосовно 669 [864] осіб, або 52,9 % [51,6 %] від кількості тих, щодо яких апеляційними загальними судами ухвалено нові вирoki у справах;
- із закриттям кримінального провадження стосовно 362 [393] осіб, або 10,7 % [9,2 %] від кількості тих, щодо яких вирoki скасовано. У тому числі відповідно до положень КПК із закриттям провадження у справі в разі, якщо не встановлені достатні докази для доведення винуватості особи у суді і вичерпані можливості їх отримати в апеляційному порядку, скасовано вирoki стосовно 48 [62] осіб, або 13,3 % [15,8 %] від кількості усіх осіб, вирoki щодо яких скасовано із закриттям провадження у справі.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

ВІДСОТОК СКАСОВАНИХ ВИРОКІВ МІСЦЕВИХ ЗАГАЛЬНИХ СУДІВ ЗА АПЕЛЯЦІЙНИМИ СКАРГАМИ У 2020 РОЦІ

Виправдувальні вироки в апеляційному порядку скасовано стосовно 226 [311] осіб, що на 27,3 % менше; із них у справах публічного обвинувачення виправдувальні вироки скасовано щодо 222 [305] осіб. Постановлено новий вирок у зв'язку зі скасуванням необґрунтованого виправдувального вироку суду першої інстанції стосовно 31 [49] особи (13,7 % [16,1 %] від загальної кількості скасованих виправдувальних вироків), із них у справах публічного обвинувачення – щодо 28 [47] осіб.

Найчастіше підставами для скасування вироків в апеляційному порядку, як і в минулі роки, були *істотні порушення вимог кримінально-процесуального закону* (ст. 412 КПК). Скасовано вироки стосовно 1,4 тис. [1,8 тис.] осіб, або 41,5 % [41,8 %] від кількості тих осіб, щодо яких вироки скасовано. Із них судові провадження здійснено за відсутності захисника, якщо його участь є обов'язковою (пункт 4 ч. 2 ст. 412 КПК), стосовно 16 [16] осіб.

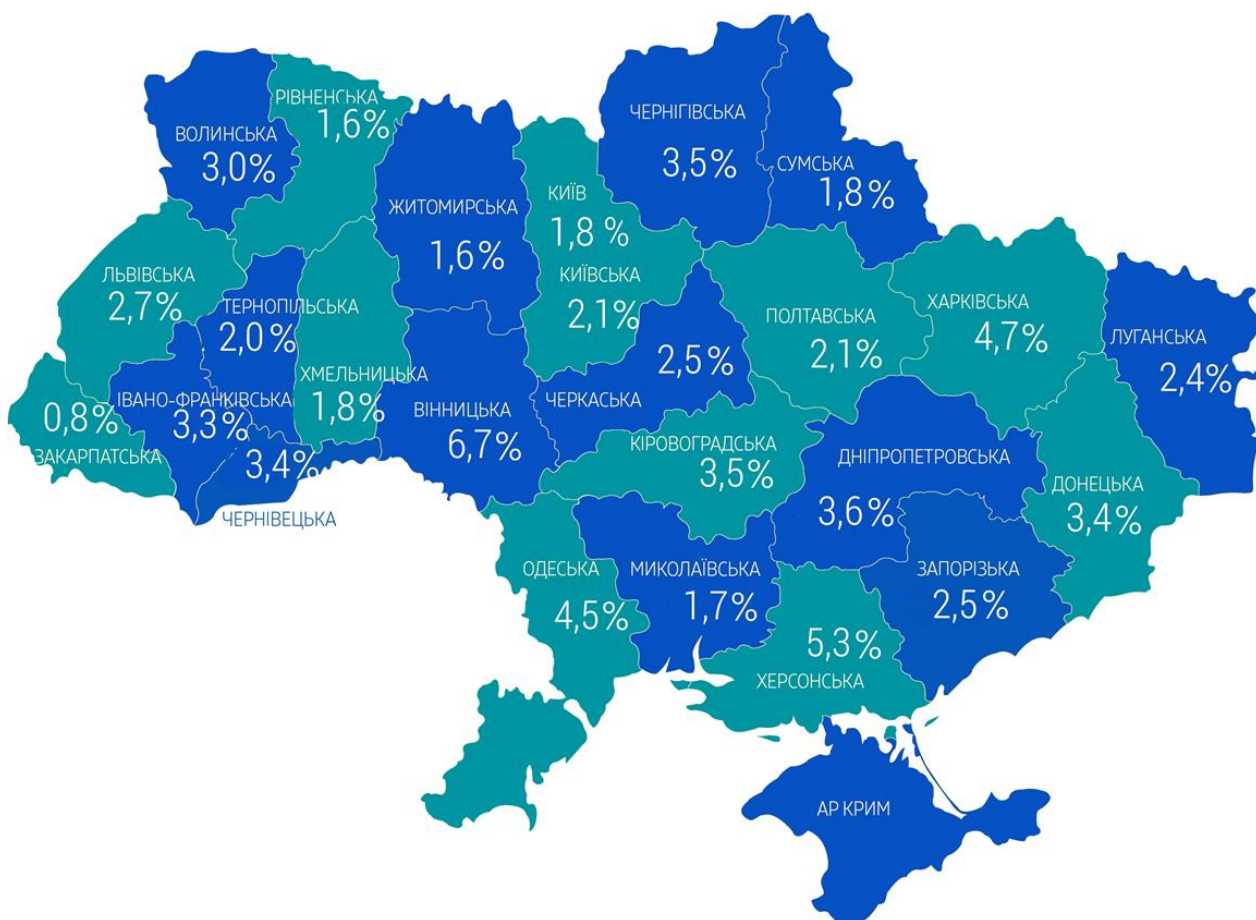
Через *неправильне застосування закону про кримінальну відповідальність* (ст. 413 КПК) скасовано вироки стосовно 818 [1,1 тис.] осіб, їх частка від кількості осіб, щодо яких вироки в апеляційному порядку скасовано, становила 24,3 % [24,9 %]; через *невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого* (ст. 414 КПК) – щодо 395 [511] осіб, або

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

11,7 % [11,9 %]; через *неповноту судового розгляду* (ст. 410 КПК) – щодо 170 [210] осіб, або 5 % [4,9 %]; через *невідповідність висновків суду фактичним обставинам кримінального провадження* (ст. 411 КПК) – щодо 153 [217] осіб, або 4,5 % [5,1 %].

В апеляційному порядку **змінено вироки** стосовно 2,4 тис. [3,1 тис.] осіб; їх частка від загальної кількості засуджених, виправданих місцевими загальними судами осіб дещо зменшилася – 3 % [3,7 %]. Із них *без зміни кваліфікації злочину з пом'якшенням призначеного покарання*, якщо суд апеляційної інстанції визнав, що покарання за своєю суворістю не відповідає тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого, змінено вироки стосовно 603 [684] осіб, або 25,2 % [22,1 %] від загальної кількості осіб, щодо яких змінено вирок. *Зі зміною правової кваліфікації* кримінального правопорушення і застосуванням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність про менш тяжке кримінальне правопорушення змінено вироки стосовно 146 [163] осіб, або 6,1 % [5,3 %] від загальної кількості осіб, щодо яких змінено вирок.

Відсоток змінених вироків місцевих загальних судів за апеляційними скаргами у 2020 році

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

Апеляційними загальними судами також скасовано ухвали (постанови) місцевих загальних судів стосовно 2,5 тис. [3 тис.] осіб; змінено ухвали (постанови) стосовно 286 [299] осіб; залишено без змін ухвали (постанови) щодо 8,5 тис. [5,5 тис.] осіб, що на 56,5 % більше.

За нововиявленими або виключними обставинами у провадженні апеляційних загальних судів перебувало 174 [542] заяви про перегляд судових рішень у кримінальних провадженнях (справах), що на 67,9 % менше. За результатами розгляду повернуто або закрито кримінальне провадження у зв'язку з відмовою від заяви – за 119 [479] заявами, або 68,4 % [88,4 %]. Розглянуто по суті 30 [37] заяв, із них 2 [1] заяви задоволено із скасуванням вироку і ухваленням нового вироку; 1 [2] заяву задоволено із скасуванням ухвали і ухваленням нової ухвали; 27 [34] заяв залишено без задоволення.

В апеляційному порядку згідно з положеннями КПК упродовж 2020 р. на розгляді перебувало 27,7 тис. [26,9 тис.] апеляційних скарг на ухвали слідчих суддів, що на 3,2 % більше. Розглянуто 25,3 тис. [25,2 тис.], із них в апеляційному порядку задоволено 5,8 тис. [6,2 тис.], або 22,7 % [24,6 %] від кількості розглянутих.

Станом на 31 грудня 2020 р. нерозглянутими залишилися 15,2 тис. справ і матеріалів кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення, або 5,4 % [4,5 %] від кількості тих, що перебували у провадженні апеляційних загальних судів. У тому числі кримінального судочинства – 11,5 тис., або 4 % [4,5 %], із них за апеляційними скаргами на вироки місцевих загальних судів – 6,7 тис.

3.5. Касаційний розгляд кримінальних проваджень (справ), процесуальних звернень кримінального судочинства та про адміністративні правопорушення¹²

До ККС ВС протягом 2020 р. на розгляд надійшло 9,6 тис. [9,2 тис.] процесуальних звернень (касаційних скарг, подань, клопотань, заяв) та кримінальних проваджень (справ), що на 5,2 % більше порівняно з 2019 р.

Із загальної кількості процесуальних звернень, що надійшли на розгляд до ККС ВС, касаційні скарги на судові рішення суду першої або апеляційної інстанції та заяви про перегляд судових рішень у кримінальних провадженнях становили майже 78 % [80 %], або 7,1 тис. [7,3 тис.].

На 37,8 % збільшилася кількість подань, клопотань про направлення кримінального провадження (справи) з одного суду до іншого – 2,2 тис. [1,6 тис.]; їх частка у структурі процесуальних звернень, що надійшли до ККС ВС, становила 22,9 % [17,5 %].

¹² Статистичний звіт форми № 5-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

Кількість заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами у структурі надходження – 91 [114].

На 82,9 % більше порівняно з 2019 р. надійшло на розгляд до ККС ВС процесуальних звернень у справах про адміністративні правопорушення – 225 [123], із них подань про визначення підсудності у таких справах – 11 [13].

Показник **середньої кількості надходження процесуальних звернень і кримінальних проваджень** у розрахунку на одного суддю ККС ВС¹³ у 2020 р. становив 268 [286].

Із урахуванням нерозглянутих за попередній рік касаційних скарг, подань, клопотань, заяв і кримінальних проваджень (справ), у ККС ВС протягом 2020 р. усього **перебувало** на розгляді 14,5 тис. [15,7 тис.] процесуальних звернень та кримінальних проваджень (на 7,8 % менше).

Касаційні скарги на судові рішення суду першої або апеляційної інстанції та заяви про перегляд судових рішень у кримінальних провадженнях становили 82,5 % [88,9 %] серед загальної кількості процесуальних звернень, що перебували на розгляді ККС ВС, або майже 12 тис. [13,9 тис.], що на 13,8 % менше.

Показник **середньої кількості процесуальних звернень і кримінальних проваджень, що перебували на розгляді**, у розрахунку на одного суддю ККС ВС у 2020 р. становив 402 [491].

Розглянуто усього 9,4 тис. [9,6 тис.] процесуальних звернень і кримінальних проваджень (без урахування касаційних скарг, провадження в яких відкрито), або 64,6 % [60,8 %] від кількості тих, що перебували на розгляді упродовж року.

Структура розглянутих ККС ВС процесуальних звернень і кримінальних проваджень:

- *касаційні скарги, кримінальні провадження* – 73,2 % від загальної кількості розглянутих, або 6,9 тис. [7,7 тис.], що на 11,3 % менше;
- *подання, клопотання про направлення кримінального провадження з одного суду до іншого в межах юрисдикції різних апеляційних судів, а також про направлення кримінального провадження з одного суду апеляційної інстанції до іншого* – 23,6 %, або 2,2 тис. [1,6 тис.], що на 38,7 % більше;
- *процесуальні звернення у справах про адміністративні правопорушення* – 2,4 %, або 224 [125];
- *заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами* – 0,8 %, або 76 [115].

Із загальної кількості розглянутих протягом 2020 р. процесуальних звернень кожне п'яте було **повернуто** або **визнано таким, що не підлягає розгляду** з

¹³ Показник навантаження (тут і далі) розраховано із урахуванням середньої кількості суддів, які здійснювали правосуддя у ККС ВС упродовж 2020 року (36 суддів).

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

урахуванням вимог ст. 383 Кримінально-процесуального кодексу України 1960 року, – 1,8 тис. [1,9 тис.], або 19,5 % [20 %] від розглянутих.

На 1,2 % більше постановлено ухвал **про відмову у відкритті касаційного провадження** – 2,6 тис. [2,6 тис.], або 28 % [27,1 %] від кількості розглянутих (майже кожне четверте розглянуте процесуальне звернення). Із них 59,8 % [63,8 %] становили ухвали з *МОТИВОВАНИМИ ВІДМОВАМИ* у відкритті касаційного провадження – 1,6 тис. [1,7 тис.].

Кожне п'яте процесуальне звернення із загальної кількості тих, що перебували на розгляді, **залишено без руху** і встановлено необхідний строк для усунення недоліків – 2,7 тис. [3 тис.].

Відкрито касаційне провадження майже у 3 тис. [3,1 тис.] касаційних скаргах і заявах про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, або 24,5 % [22 %] від кількості касаційних скарг, заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, що перебували на розгляді.

Незважаючи на зменшення на 0,7 % кількості **розглянутих по суті** процесуальних звернень і кримінальних проваджень – 4,8 тис. [4,8 тис.], їх частка збільшилась і становила 51,3 % [50,6 %] від загальної кількості розглянутих.

Із них за касаційними скаргами на судові рішення **розглянуто по суті та здійснено перегляд рішень суду першої або апеляційної інстанції** у 2,6 тис. [3,2 тис.] кримінальних провадженнях (справах), що на 20,1 % менше.

Закрито касаційне провадження відповідно до положень статті 432 КПК у 107 [216] касаційних скаргах.

Протягом минулого року за результатами розгляду процесуальних звернень і кримінальних проваджень (справ) суддями ККС ВС усього ухвалено 18,4 тис. судових рішень.

Показник **середньої кількості розглянутих процесуальних звернень і кримінальних проваджень** у розрахунку на одного суддю ККС ВС у 2020 р. становив 260 [299].

У 2020 р. за касаційними скаргами на судові рішення на 20,1 % менше розглянуто по суті кримінальних проваджень (справ) – 2,6 тис. [3,2 тис.] стосовно 2,9 тис. [3,8 тис.] осіб.

Закрито касаційне провадження у 107 [216] касаційних скаргах відповідно до положень статті 432 КПК (менше на 50,5 %).

За результатами касаційного розгляду у задоволенні скарги відмовлено та судові рішення **залишено без зміни** у 1,5 тис. [1,7 тис.] кримінальних провадженнях (на 10,6 % менше) стосовно 1,7 тис. [1,9 тис.] осіб. Їх частка від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку (без урахування тих, касаційне провадження в яких закрито), збільшилась і становила 59,6 % [53,3 %].

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

Касаційну скаргу задоволено та судові рішення скасовано у 844 [1,1 тис.] кримінальних провадженнях (менше на 24,8 %) стосовно 963 [1,4 тис.] осіб, або 32,5 % [34,6 %] від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

За результатами розгляду касаційних скарг найбільший відсоток осіб¹⁴, стосовно яких *скасовано судові рішення*, зафіксовано в судах областей: Закарпатської – 53,7 % (скасовано 22 судових рішення із 41 переглянутого у касаційному порядку), Одеської – 50 % (62 із 124), Львівської – 40,1 % (59 із 147), Кіровоградської – 39,7 % (25 із 63); найменший відсоток таких осіб відмічався в судах областей: Тернопільської – 13,2 % (5 із 38), Херсонської – 18,6 % (16 із 86), Запорізької – 20,9 % (37 із 177) та Полтавської – 21,4 % (21 із 98).

Із загальної кількості скасованих судових рішень у 13 [16] провадженнях стосовно 16 [17] осіб судові рішення скасовано **із закриттям кримінального провадження**. Їх частка від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень становила 1,5 % [1,4 %]. Із них через відсутність в діянні складу кримінального правопорушення (пункт 1 частини першої статті 284 КПК) скасовано судові рішення із закриттям кримінального провадження стосовно 4 осіб (25 %); у зв'язку з невстановленням достатніх доказів для доведення винуватості особи в суді і вичерпані можливості їх отримати (пункт 3 частини першої статті 284 КПК) – щодо 5 осіб (31,3 %).

Судові рішення скасовано **із призначенням нового розгляду** у 831 [1,1 тис.] кримінальному провадженні (на 24,9 % менше) стосовно 947 [1,3 тис.] осіб, або 98,5 % [98,6 %] від загальної кількості скасованих у касаційному порядку судових рішень, у тому числі із призначенням нового розгляду *у суді першої інстанції* – у 65 [104] кримінальних провадженнях стосовно 82 [160] осіб, *у суді апеляційної інстанції* – у 766 [1 тис.] кримінальних провадженнях стосовно 865 [1,2 тис.] осіб.

Судові рішення **змінено** у 204 [394] кримінальних провадженнях, що на 48,2 % менше, стосовно 225 [465] осіб, або 7,9 % [12,1 %] від загальної кількості судових рішень, переглянутих у касаційному порядку.

Найбільший відсоток осіб, стосовно яких *змінено судові рішення*, зафіксовано в судах областей: Вінницької – 16 % (змінено 23 судових рішення із 144 переглянутих у касаційному порядку), Донецької – 15,2 % (23 із 151), Дніпропетровської – 13,7 % (32 із 233), Сумської – 11,6 % (8 із 69), Херсонської – 11,6 % (10 із 86); найменший відсоток таких осіб спостерігався в судах областей: Чернівецької – 1,9 % (2 із 103), Волинської – 2,2 % (2 із 90) та Тернопільської – 2,6 % (1 із 38). Жодного судового рішення, ухваленого судами Рівненської області, у касаційному порядку не було змінено.

¹⁴ Від кількості осіб, стосовно яких переглянуто судові рішення кожного окремого регіону.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

Результати касаційного перегляду рішень суду першої та апеляційної інстанцій у кримінальних провадженнях у 2019–2020 роках (за кількістю осіб)

№ з/п	Найменування областей (регіонів)	Загальна кількість судових рішень, переглянутих у касаційному порядку		Кількість осіб, щодо яких рішення судів першої та апеляційної інстанції:											
				скасовано				змінено				скасовано та змінено РАЗОМ			
		РОКИ		РОКИ				РОКИ				РОКИ			
		2019	2020	2019		2020		2019		2020		2019		2020	
		абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *	абс.	питома вага, % *
А	Б	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	АР Крим	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2	Вінницька	181	144	70	38,7	51	35,4	20	11,0	23	16,0	90	49,7	74	51,4
3	Волинська	146	90	66	45,2	31	34,4	13	8,9	2	2,2	79	54,1	33	36,7
4	Дніпропетровська	314	233	110	35,0	66	28,3	48	15,3	32	13,7	158	50,3	98	42,1
5	Донецька	239	151	75	31,4	41	27,2	21	8,8	23	15,2	96	40,2	64	42,4
6	Житомирська	109	81	26	23,9	19	23,5	19	17,4	6	7,4	45	41,3	25	30,9
7	Закарпатська	33	41	15	45,5	22	53,7	3	9,1	2	4,9	18	54,5	24	58,5
8	Запорізька	170	177	65	38,2	37	20,9	23	13,5	8	4,5	88	51,8	45	25,4
9	Івано-Франківська	75	50	14	18,7	13	26,0	15	20,0	3	6,0	29	38,7	16	32,0
10	Київська та м. Київ	641	499	245	38,2	176	35,3	45	7,0	30	6,0	290	45,2	206	41,3
11	Кіровоградська	86	63	31	36,0	25	39,7	11	12,8	5	7,9	42	48,8	30	47,6
12	Луганська	62	54	18	29,0	17	31,5	15	24,2	3	5,6	33	53,2	20	37,0
13	Львівська	199	147	84	42,2	59	40,1	20	10,1	9	6,1	104	52,3	68	46,3
14	Миколаївська	127	123	48	37,8	44	35,8	14	11,0	8	6,5	62	48,8	52	42,3
15	Одеська	152	124	77	50,7	62	50,0	10	6,6	6	4,8	87	57,2	68	54,8
16	Полтавська	116	98	36	31,0	21	21,4	26	22,4	10	10,2	62	53,4	31	31,6
17	Рівненська	95	55	35	36,8	21	38,2	23	24,2	0	–	58	61,1	21	38,2
18	Сумська	71	69	17	23,9	18	26,1	6	8,5	8	11,6	23	32,4	26	37,7
19	Тернопільська	54	38	16	29,6	5	13,2	5	9,3	1	2,6	21	38,9	6	15,8
20	Харківська	230	179	86	37,4	69	38,5	20	8,7	11	6,1	106	46,1	80	44,7
21	Херсонська	118	86	42	35,6	16	18,6	24	20,3	10	11,6	66	55,9	26	30,2
22	Хмельницька	128	82	43	33,6	27	32,9	23	18,0	7	8,5	66	51,6	34	41,5
23	Черкаська	103	85	36	35,0	24	28,2	17	16,5	6	7,1	53	51,5	30	35,3
24	Чернівецька	114	103	45	39,5	40	38,8	9	7,9	2	1,9	54	47,4	42	40,8
25	Чернігівська	197	165	57	28,9	59	35,8	35	17,8	10	6,1	92	46,7	69	41,8
26	м. Севастополь	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
27	УСЬОГО	3 760	2 937	1 357	36,1	963	32,8	465	12,4	225	7,7	1 822	48,5	1 188	40,4

* Питома вага від загальної кількості рішень судів першої інстанції, переглянутих у касаційному порядку, %

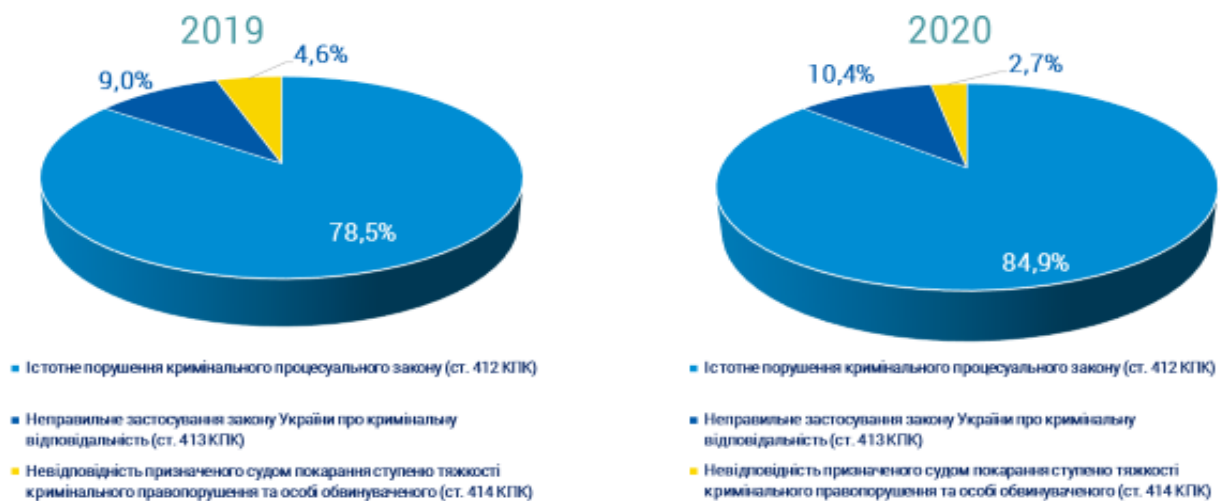
Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

РЕЗУЛЬТАТИ КАСАЦІЙНОГО ПЕРЕГЛЯДУ СУДОВИХ РІШЕНЬ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ (СПРАВАХ) ЗА РОЗДІЛАМИ ОСОБЛИВОЇ ЧАСТИНИ КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ у 2019–2020 РОКАХ (за кількістю осіб)

№ з/п	Розділи Кримінального кодексу України	Статті КК України	Кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення		Відсоток, % від загальної кількості осіб стосовно яких переглянуто судові рішення	
			2019	2020	2019	2020
1	ЗАГАЛОМ ОСІБ, ІЗ НИХ ЗА ЗЛОЧИНИ:		3 760	2 937	x	x
2	проти основ національної безпеки України	(109–114 ¹)	16	14	0,4	0,5
3	проти життя та здоров'я особи	(115–145)	770	589	20,5	20,1
4	проти волі, честі та гідності особи	(146–151)	23	9	0,6	0,3
5	проти статевої свободи та статевої недоторканості особи	(152–156)	46	34	1,2	1,2
6	проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина	(157–184)	20	19	0,5	0,6
7	проти власності	(185–198)	1 173	970	31,2	33,0
8	у сфері господарської діяльності	(199–233)	49	51	1,3	1,7
9	проти довілля	(236–254)	13	12	0,3	0,4
10	проти громадської безпеки	(255–270 ¹)	86	66	2,3	2,2
11	проти безпеки виробництва	(271–275)	9	3	0,2	0,1
12	проти безпеки руху та експлуатації транспорту	(276–292)	374	312	9,9	10,6
13	проти громадського порядку та моральності	(293–304)	69	69	1,8	2,3
14	у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення	(305–327)	266	225	7,1	7,7
15	у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації	(328–337)	4	3	0,1	0,1
16	проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян	(338–360)	57	76	1,5	2,6
17	у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	(361–363 ¹)	4	6	0,1	0,2
18	у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг	(364–370)	248	251	6,6	8,5
19	проти правосуддя	(371–400 ¹)	38	35	1,0	1,2
20	проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)	(402–435)	12	4	0,3	0,1
21	проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку	(436–447)	0	2	–	0,1
22	за Кримінальним кодексом України 1960 року	–	6	11	0,2	0,4
23	касаційні скарги на ухвали апеляційних судів про відмову у відкритті апеляційного провадження, на відмову у поновленні строку на апеляційне оскарження та ін.	–	477	176	12,7	6,0

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

Підстави скасування у касаційному порядку судових рішень у кримінальних провадженнях

Найчастіше підставою для скасування судових рішень у касаційному порядку були **істотні порушення вимог кримінального процесуального закону (ст. 412 КПК)**. Скасовано судові рішення стосовно 818 [1,1 тис.] осіб, що на 23,2 %. Проте незважаючи на зменшення кількості осіб, їх частка порівняно з попереднім роком збільшилася до 84,9 % [78,5 %] у загальній кількості осіб, щодо яких судові рішення скасовано у касаційному порядку.

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з істотними порушеннями вимог кримінального процесуального закону (за кількістю осіб) відмічався в судах областей: Тернопільської – 100 % (5 із 5 скасованих судових рішень у касаційному порядку), Рівненської – 95,2 % (20 із 21), Луганської – 94,1 % (16 із 17), Кіровоградської – 92 % (23 із 25) та Волинської – 90,3 % (28 із 31); найменший відсоток спостерігався в судах Запорізької області – 70,3 % (26 із 37).

Зменшилася кількість осіб, стосовно яких у касаційному порядку скасовано судові рішення через **неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність (ст. 413 КПК)**. Судові рішення скасовано стосовно 100 [135] осіб, їх частка збільшилася до 10,4 % [9,9 %] серед загальної кількості тих, щодо яких скасовано судові рішення.

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з неправильним застосуванням закону України про кримінальну відповідальність (за кількістю осіб) відмічався в судах областей: Запорізької – 24,3 % (9 із 37 скасованих судових рішень у касаційному порядку), Житомирської – 21,1 % (4 із 19), Вінницької – 19,9 % (10 із 51) та Миколаївської – 15,9 % (7 із 44); найменший відсоток спостерігався в судах областей: Хмельницької – 3,7 % (1 із 27), Черкаської – 4,2 % (1 із 24) та Одеської – 4,9 % (3 із 62). Із цієї підстави не було жодного скасованого у касаційному порядку рішення, ухваленого судами Івано-Франківської, Рівненської та Тернопільської областей.

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

У зв'язку з невідповідністю призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого (ст. 414 КПК) за результатами касаційного перегляду судові рішення скасовано стосовно 26 [62] осіб, або 2,7 % [4,6 %].

Найбільший відсоток скасованих судових рішень у зв'язку з невідповідністю призначеного судом покарання ступеню тяжкості кримінального правопорушення та особі обвинуваченого (за кількістю осіб) відмічався в судах Івано-Франківської області – 15,4 % (2 із 13 скасованих судових рішень у касаційному порядку); найменший відсоток спостерігався в судах Чернігівської області – 1,7 % (1 із 59). Із цієї підстави не було жодного скасованого у касаційному порядку рішення, ухваленого судами Житомирської, Закарпатської, Луганської, Миколаївської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Тернопільської та Херсонської областей.

Протягом 2020 р. майже у 2 рази збільшилася частка осіб, щодо яких у касаційному порядку здійснено перегляд судових рішень у кримінальних провадженнях **про корупційні кримінальні правопорушення** – 10,9 % [5,5 %] від усіх осіб, щодо яких переглянуто судові рішення у касаційному порядку, або 320 [206] осіб. За результатами розгляду касаційних скарг судові рішення *залишено без зміни* щодо 179 [92] осіб, або 55,9 % [44,7 %] від кількості осіб, судові рішення стосовно яких у справах зазначеної категорії переглянуто у касаційному порядку. Касаційну скаргу задоволено та судові рішення *скасовано* щодо 133 [102] осіб, або 41,6 % [49,5 %], у тому числі *із призначенням нового розгляду у суді апеляційної інстанції* стосовно 117 [88] осіб, *у суді першої інстанції* – щодо 16 [13] осіб. *Змінено* судові рішення щодо 8 [12] осіб, або 2,5 % [5,8 %].

У касаційному порядку перевірено ухвалені загальними судами **виправдувальні вироки** у кримінальних провадженнях (справах) стосовно 171 [215] особи. За результатами касаційного розгляду виправдувальні вироки залишено без зміни стосовно 135 [126] осіб, або 78,9 % [58,6 %] від переглянутих. Стосовно 36 [89] осіб виправдувальні вироки скасовано із призначенням нового розгляду, що становило 21,1 % [41,4 %] від переглянутих виправдувальних вироків.

Кількість засуджених за **вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів**, щодо яких судові рішення було переглянуто у касаційному порядку, становила 1,8 тис. [2,3 тис.] осіб; їх частка від загальної кількості осіб, стосовно яких у касаційному порядку переглянуто судові рішення, – 60,3 % [61,3 %], або майже кожна друга особа. Із них 547 [644] осіб було засуджено за вчинення особливо тяжких злочинів.

За результатами касаційного перегляду судових рішень у кримінальних провадженнях (справах) **звільнено з-під варті** 33 [61] особи.

У касаційному порядку перевірено вироки у кримінальних провадженнях (справах) стосовно 35 [37] осіб, **засуджених до довічного позбавлення волі** за

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

умисне вбивство за обтяжуючих обставин. Стосовно 28 [21] осіб вирок *залишено без зміни*, або 80 % [56,8 %]. Вирок *скасовано* щодо 7 [8] осіб, або 20 % [21,6 %].

На розгляді ККС ВС перебувало 95 [125] заяв про перегляд судових рішень за **нововиявленими або виключними обставинами**. За результатами їх розгляду було повернуто або постановлено ухвалу про відмову у відкритті кримінального провадження за 74 [109] заявами (77,9 % [87,2 %] від кількості тих, що перебували на розгляді). На розгляд Великої Палати Верховного Суду передано 12 [5] заяв про перегляд судових рішень за виключними обставинами та 1 заяву про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами. ККС ВС здійснено перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами за 2 [6] заявами, які за наслідками кримінального провадження залишено без задоволення.

Станом на 31 грудня 2020 р. **нерозглянутими** залишилися 27 % [31,2 %] процесуальних звернень і кримінальних проваджень (із урахуванням касаційних скарг, провадження в яких відкрито, але розгляд на кінець року не здійснено; залишених без руху процесуальних звернень, які подано без додержання передбачених статтею 427 КПК вимог та в яких встановлено необхідний строк для усунення недоліків; касаційних скарг і кримінальних проваджень (справ), які було передано у 2017 р. з Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, але розгляд не відбувся через те, що учасники судового провадження перебувають на окупованих територіях АР Крим, Донецької та Луганської областей).

3.6. Розгляд кримінальних проваджень (справ) про злочини, вчинені неповнолітніми чи за їх участю¹⁵

Кількість кримінальних проваджень (справ) про злочини, вчинені неповнолітніми чи за їх участю, що **перебували** на розгляді місцевих загальних судів у 2020 р., зменшилася на 2,6 % порівняно з попереднім роком і становила 6,3 тис. [6,5 тис.] справ; їх частка від загальної кількості кримінальних проваджень (справ), які перебували на розгляді у судах, залишилася майже на рівні попереднього року – 3 % [3,2 %].

Розглянуто 3,1 тис. [3,47 тис.] справ про злочини, вчинені неповнолітніми чи за їх участю (48,8 % [52,9 %] від тих, що перебували на розгляді), у тому числі із ухваленням вироку – 1,8 тис. [2,4 тис.] справ, що на 21,9 % менше; їх частка від кількості усіх розглянутих справ цієї категорії становила 59,7 % [68,7 %]. **Закрито провадження** у 573 [560] справах, що на 2,3 % більше, або 18,5 % [16,3 %] від кількості

¹⁵ Статистичні звіти ДСА форми № 1-к «Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження» та форми № 8 «Звіт про неповнолітніх засуджених».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

розглянутих.

На 14,9 % менше **засуджено** осіб за вчинення злочинів у неповнолітньому віці (за вироками, що набрали законної сили) – 2 тис. [2,4 тис.]; їх частка від кількості всіх засуджених упродовж 2020 р. осіб становила 3 % [3,4 %]. Найбільший відсоток засуджених підлітків (від загальної кількості засуджених осіб по кожному окремому регіону) спостерігався в місцевих загальних судах областей: Закарпатської – 7,7 % Вінницької – 4,8 %, Житомирської – 4,8 %, Рівненської – 4,7 %, Хмельницької – 4,6 %. Найменший відсоток засуджених підлітків відмічався в місцевих загальних судах областей: Херсонської – 0,7 % та Чернігівської – 1,3 %.

У тому числі за вчинення злочинів у віці **від 14 до 16 років** засуджено 632 [744] особи (кожен третій підліток серед загальної кількості засуджених неповнолітніх), що на 15,1 % менше; проте їх частка від усіх засуджених неповнолітніх залишилася на рівні попереднього року – 30,9 % [30,9 %].

За вчинення **тяжких та особливо тяжких злочинів** засуджено 1,1 тис. [1,2 тис.] підлітків (майже кожен другий), або 51,7 % [48,9 %]. За вчинення злочинів **у групі** засуджено 40,9 % [38,2 %] неповнолітніх осіб, або 838 [920] осіб, із них 319 [360] підлітків вчинили злочини **за участю дорослих**.

Найбільшу як кількість, так і частку у **структурі засуджених неповнолітніх**, становили підлітки, засуджені за вчинення крадіжки (ст. 185 КК), – 1,2 тис. [1,6 тис.], або 60 % [64,5 %] від усіх засуджених неповнолітніх осіб. За вчинення грабежу (ст. 186 КК) засуджено 11,7 % [11,3 %], або 240 [271] осіб; за незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК) – 9,5 % [6,4 %], або 195 [153] підлітків; за вчинення злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (статті 305–320 КК) засуджено 3,1 % [3,1 %], або 63 [74] особи; за хуліганство (ст. 296 КК) – 2,7 % [1,7 %], або 55 [42] підлітків. За умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК) засуджено 24 [38] підлітка, або 1,2 % [1,6 %]; за умисне вбивство (ст. 115 КК) – 10 [11] неповнолітніх осіб, або 0,5 % [0,5 %].

Виправдано 4 [3] неповнолітніх осіб.

У **стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння** вчинили злочини 91 [111] неповнолітній, що менше на 18 %. На час вчинення злочину **не навчалися і не працювали** 552 [641] підлітка, із них 6 % [3,3 %] становили неповнолітні до 16 років. У **неповних сім'ях** виховувалися 811 [1,1 тис.] засуджених підлітків. На **обліку органів внутрішніх справ** перебувало 95 [96] неповнолітніх осіб.

Позбавлення волі на певний строк місцеві загальні суди застосували до 259 [283] неповнолітніх осіб; їх частка від загальної кількості засуджених неповнолітніх збільшилась і становила 12,6 % [11,8 %]; **штраф** накладено на 347 [402] неповнолітніх, або 16,9 % [16,7 %]; **громадські роботи** призначено 116 [123] неповнолітнім особам, або 5,7 % [5,1 %]; **арешт** застосовано до 11 [12] підлітків, або 0,5 % [0,5 %].

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

Місцеві загальні суди звільнили від відбування покарання з випробуванням (ст. 75 КК) 1,1 тис. [1,3 тис.] підлітків, що на 16,1% менше; їх частка від загальної кількості засуджених неповнолітніх також дещо зменшилася – 51,9 % [52,6 %].

За статистичними даними Державної установи «Центр пробації»¹⁶ протягом 2020 р. уповноваженими органами з питань пробації для здійснення наглядових та соціально-виховних заходів щодо звільнених від відбування покарання з випробуванням неповнолітніх осіб поставлено на облік 930 [1,1 тис.] підлітків (на 16,4 % менше). Усього протягом 2020 р. перебувало на обліку 1,7 тис. [2,1 тис.] звільнених від відбування покарання з випробуванням неповнолітніх осіб.

Із них за вчинення нового злочину знято з обліку 38 [242] підлітків, або 2,2 % [11,7 %] від тих, що перебували на обліку; у тому числі 6 [10] підлітків направлено до місць позбавлення (обмеження) волі. У зв'язку з відбуттям призначеного покарання знято з обліку 566 [647] неповнолітніх осіб, або 32,4 % [31,3 %].

Внаслідок **акта амністії та з інших підстав** місцевими загальними судами звільнено від відбування покарання 136 [195] підлітків, або 6,6 % [8,1 %]. **Примусові заходи виховного характеру** (ч. 2 ст. 105 КК). застосовано до 423 [425] неповнолітніх, із них 234 [267] підлітка було передано під нагляд батьків чи осіб, які їх замінюють, чи під нагляд педагогічного або трудового колективу за його згодою, а також окремих громадян на їхнє прохання. Застосовано застереження до 136 [104] підлітків. Обмежено дозвілля і встановлено особливі вимоги до поведінки щодо 44 [42] неповнолітніх. Для виправлення, але на строк, що не перевищує 3-х років, до спеціальної навчально-виховної установи для дітей і підлітків направлено 9 [12] осіб.

В **апеляційному порядку** перевірено вироки місцевих загальних судів щодо 310 [507] неповнолітніх осіб, що на 38,9 % менше, ніж у попередньому році. У тому числі **скасовано** вироки стосовно 69 [117] підлітків, або 22,3 % [23,1 %], із них:

- *із направленням справи на новий судовий розгляд* – щодо 39 [58] осіб;
- *із ухваленням нового вироку* – щодо 25 [52] осіб;
- *із закриттям кримінального провадження* – щодо 3 [5] осіб.

Змінено вироки стосовно 107 [197] неповнолітніх осіб, або 34,5 % [38,9 %]; у тому числі із: пом'якшенням призначеного покарання без зміни правової кваліфікації кримінального правопорушення – стосовно 23 [31] підлітків; пом'якшенням призначеного покарання зі зміною правової кваліфікації – щодо 3 [11] неповнолітніх осіб.

Вироки місцевих загальних судів **залишено без зміни** стосовно 134 [193] неповнолітніх осіб, або 43,2 % [38,1 %].

Найбільший відсоток скасованих і змінених за апеляційними скаргами

¹⁶ Звіт Державної установи «Центр пробації» форми № 10-УВП «Звіт про роботу уповноважених органів з питань пробації (кримінально-виконавчої інспекції) з особами, засудженими до покарань, не пов'язаних з позбавленням волі».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

вироків у справах про злочини, вчинені неповнолітніми особами, постановили місцеві загальні суди областей: Чернівецької – 21,7 % [8,7 %] від кількості засуджених, виправданих неповнолітніх осіб місцевими загальними судами області; Херсонської – 16 % [17,6 %]; Вінницької – 12,7 % [35 %]; Одеської – 12 % [12,7 %]. Найменший відсоток скасованих і змінених за апеляційними скаргами вироків у справах про злочини, вчинені неповнолітніми особами, постановили місцеві загальні суди областей: Закарпатської – 0,9 % [7,6 %]; Луганської – 1,7 % [2,3 %]; Запорізької – 2,8 % [10,4 %]; Київської – 3,3 % [10,3 %]; Хмельницької – 3,8 % [11,9 %]; Миколаївської – 4 % [13,8 %] та м. Києва – 2,9 % [11,9 %].

У **касаційному порядку**¹⁷ перевірено судові рішення щодо 52 [52] **неповнолітніх осіб**. Із них судові рішення загальних судів залишено *без зміни* стосовно 34 [30] неповнолітніх осіб, або 65,4 % [57,7 %] від кількості переглянутих.

Судові рішення *скасовано* стосовно 12 [17] підлітків, або 23,1 % [32,7 %] від кількості переглянутих; у тому числі із направленням справи *на новий судовий розгляд* – щодо 2 [2] осіб, *на новий апеляційний розгляд* – щодо 10 [15] осіб. *Змінено* судові рішення стосовно 6 [5] неповнолітніх осіб, або 11,5 % [9,6 %].

За **втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність** (ст. 304 КК) місцевими загальними судами у 2020 р. засуджено 53 [61] особи. За **невиконання батьками або особами, що їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей** (ст. 184 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП)) до адміністративної відповідальності притягнуто 18,6 тис. [19,7 тис.] осіб, що на 5,7 % менше.

3.7. Розгляд загальними судами кримінальних проваджень (справ) про злочини, вчинені організованими групами та злочинними організаціями

Згідно зі статистичними даними Генеральної прокуратури України¹⁸ упродовж 2020 р. в Україні було **виявлено 377 [293] організованих груп і злочинних організацій** (на 28,7 % більше), із них *організованих груп* – 356 [277], *злочинних організацій* – 21 [16]. У тому числі:

- з корумпованими зв'язками – 33 [29] організовані групи і злочинні організації, із них з корумпованими зв'язками в органах влади та управління – 15 [11] організованих груп та 1 [1] злочинна організація;
- із міжрегіональними зв'язками – 51 [23];
- з транснаціональними зв'язками – 11 [6];
- сформовані на етнічній основі – 36 [11];
- за участю неповнолітніх осіб – 3 [6].

Правоохоронними органами виявлено 1,6 тис. [1,4 тис.] осіб, які вчинили

¹⁷ Статистичний звіт форми № 5-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду».

¹⁸ Статистичний звіт Генеральної прокуратури України форми № 1-03 «Звіт про результати боротьби з організованими групами та злочинними організаціями».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

злочини у складі організованих груп та злочинних організацій, із них осіб у складі *організованих груп* – 1,4 тис. [1,2 тис.], *злочинних організацій* – 190 [235].

Відповідно до статистичних даних ДСА¹⁹ кількість кримінальних проваджень про злочини, вчинені організованими групами та злочинними організаціями, що **надійшли** у 2020 р. на розгляд до місцевих загальних судів, становила 359 [341], що на 5,2 % більше. Проте частка цих справ від загальної кількості кримінальних проваджень, що надійшли на розгляд до місцевих загальних судів, залишилася на рівні попереднього року – 0,3 % [0,3 %].

У провадженні місцевих загальних судів із урахуванням нерозглянутих за попередній рік **перебувало** 1,1 тис. [973] справ зазначеної категорії стосовно 3,6 тис. [3,1 тис.] осіб.

Розглянуто 225 [232] справ про злочини, вчинені організованими групами та злочинними організаціями (20,1 % [23,8 %] від тих, що перебували на розгляді); із них із ухваленням вироку – 161 [132] справа, або 71,6 % [56,9 %] від кількості усіх розглянутих справ цієї категорії.

Закрито провадження у 19 [21] справах, або 8,4 % [9,1 %].

Місцеві загальні суди визнали винними у вчиненні злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій 286 [239] осіб, або 90,5 % [86 %] від загальної кількості засуджених осіб за вчинення злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій (за вироками, що набрали і не набрали законної сили); із них у складі: організованих груп – 268 [220] осіб, злочинних організацій – 18 [19] осіб. Виправдано (за вироками, що набрали і не набрали законної сили) – 15 [17] осіб, або 9,3 % [12,9 %] від кількості справ, розглянутих із ухваленням вироку.

За вчинення злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій **засуджено** 201 [152] особу (за вироками, що набрали законної сили)²⁰, що на 32,2 % більше порівняно з 2019 р.; їх частка від загальної кількості засуджених осіб за всі види злочинів становила 0,3 % [0,3 %]; із них громадян України – 191 [147] особа; у тому числі жінок – 60 [29]. За вчинення злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій найбільша кількість осіб була засуджена місцевими загальними судами м. Києва – 22 особи та областей: Запорізької – 21 особа, Івано-Франківської – 19 осіб, Одеської – 19 осіб, Хмельницької – 15 осіб, Львівської – 14 осіб, Харківської – 12 осіб.

Виправдано 1 [4] особу.

Довічне позбавлення волі призначено 3 [0] особам за вчинення злочинів у складі організованої групи.

До **позбавлення волі** на певний строк засуджено 66 [36] осіб; їх частка від кількості всіх осіб, засуджених за вчинення злочинів у складі організованих груп та

¹⁹ Статистичний звіт ДСА форми № 1-к «Звіт судів першої інстанції про розгляд матеріалів кримінального провадження».

²⁰ Статистичні звіти ДСА форми № 6 «Звіт про кількість осіб, засуджених, виправданих, справи щодо яких закрито, неосудних, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру та види кримінального покарання» та форми № 7 «Звіт про склад засуджених».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

злочинних організацій, становила 32,8 % [23,7 %].

Штраф (як основне покарання) накладено на 28 [40] осіб, або 13,9 % [26,3 %].

Місцеві загальні суди **звільнили від відбування покарання** 102 [76] особи, або 50,7 % [50 %] від загальної кількості засуджених за вчинення злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій осіб, із них звільнено **з випробуванням (ст. 75 КК)** – 97 [72] осіб.

За **сукупністю злочинів (ст. 70 КК)** місцеві загальні суди призначили покарання 116 [68] особам, або 57,7 % [44,7 %] від загальної кількості засуджених за вчинення злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій осіб; **за сукупністю вироків (ст. 71 КК)** призначено покарання 11 [7] особам, або 5,5 % [4,6 %]. **Більш м'яке покарання**, ніж це передбачено законом, із урахуванням особи винного і наявності кількох обставин, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину (**ст. 69 КК**), призначено 51 [45] засудженій особі, або 25,4 % [29,6 %].

За вчинення злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій найбільшу кількість у 2020 р. становили особи, засуджені за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК) – 31 особа, або 15,4 % [9,9 %] від усіх засуджених за вчинення злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій осіб; за незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК), – 17 осіб, або 8,5 % [19,7 %]; за сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією (ст. 303 КК) – 17 осіб, або 8,5 % [3,3 %]; за ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів (ст. 301 КК) – 12 осіб, або 6 % [2 %]; за розбій (ст. 187 КК) – 11 осіб, або 5,5 % [5,9 %]; за умисне вбивство (ст. 115 КК) – 9 осіб, або 4,5 % [0].

В **апеляційному порядку** протягом 2020 р.²¹ перевірено вирoki місцевих загальних судів у справах про вчинення злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій стосовно 56 [101] осіб, що на 44,6 % менше, ніж у попередньому році; їх частка від ухвалених місцевими загальними судами вироків у справах цієї категорії становила 34,8 % [76,5 %]. **Скасовано** вирoki щодо 13 [27] осіб, або 23,2 % [26,7 %] від кількості переглянутих; у тому числі з направленням справи *на новий судовий розгляд* – стосовно 2 [26] осіб; *із ухваленням нового вироку* – щодо 7 [0] осіб. Апеляційні загальні суди **змінити** вирок у справах цієї категорії стосовно 16 [36] осіб, або 28,6 % [35,6 %]. Вирoki залишено **без зміни** щодо 27 [38] осіб, або 48,2 % [37,6 %].

У **касаційному порядку**²² на 59,5 % зменшилася порівняно з 2019 р. кількість осіб, стосовно яких перевірено судові рішення, ухвалені у кримінальних

²¹ Статистичний звіт ДСА форми № 2-к «Звіт судів апеляційної інстанції про розгляд апеляційних скарг у порядку кримінального провадження».

²² Статистичний звіт форми № 5-ВС «Звіт про здійснення правосуддя Касаційним кримінальним судом у складі Верховного Суду».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

провадженнях (справах) про вчинення злочинів у складі організованих груп та злочинних організацій – 17 [42]. За результатами касаційного розгляду скасовано судові рішення щодо 14 [23] осіб, або 82,4 % [54,8 %] від кількості переглянутих судових рішень цієї категорії; у тому числі з направленням справи *на новий судовий розгляд* – стосовно 4 [4] осіб; *на новий апеляційний розгляд* – щодо 10 [19] осіб. Судові рішення загальних судів **залишено без зміни** стосовно 3 [11] осіб, або 17,6 % [26,2 %]. Під час касаційного розгляду не було підстав для зміни судових рішень у справах цієї категорії [у 2019 р. – 8 осіб].

3.8. Склад та структура засуджених осіб. Види покарання

Згідно зі статистичними даними Генеральної прокуратури України²³ упродовж 2020 р. в Україні було **zareєстровано** 361 тис. [444 тис.] кримінальних правопорушень (злочинів), що на 18,8 % менше, ніж у 2019 р. Із них особливо тяжких злочинів – 13,2 тис. [15,4 тис.], що менше на 14,1 %; тяжких – 126 тис. [140 тис.], що на 10,9 % менше; нетяжких – 53 тис., кримінальних проступків – 98 тис. [у 2019 р. злочинів середньої тяжкості – 178 тис., злочинів невеликої тяжкості – 110 тис.].

Частка кримінальних правопорушень, у яких особам вручено повідомлення про підозру, становила 46,3 % [38,7 %] від загальної кількості зареєстрованих. Досудове розслідування відповідно до ст. 280 КПК **зупинено** у 2,7 тис., або 0,7 % [2,9 тис., або 0,7 %] від кількості зареєстрованих кримінальних правопорушень. Кількість кримінальних правопорушень, за якими провадження було направлено до місцевих загальних судів **з обвинувальним актом**, становила 148 тис., або 88,8 % [155 тис., або 90 %] від числа кримінальних правопорушень, у яких особам вручено повідомлення про підозру.

Із загальної кількості кримінальних правопорушень, за якими провадження було направлено до місцевих загальних судів, 32,5 % [38,4 %] правопорушень було вчинено *особами, які раніше вчиняли кримінальні правопорушення; групою осіб* – 5,9 % [5,1 %]; *у стані алкогольного сп'яніння* – 6,3 % [6,8 %].

На 4,7 % менше, або 2,5 тис. [2,6 тис.] кримінальних проваджень протягом 2020 р. направлено до місцевих загальних судів із клопотанням *про звільнення від кримінальної відповідальності*; кримінальних проваджень із клопотанням *про застосування примусових заходів медичного характеру* – 1,2 тис. [1,2 тис.]; із клопотанням *про застосування примусових заходів виховного характеру* – 269 [230].

На 55,5 % збільшилася кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень, пов'язаних *із насильством у сім'ї*, – майже 4 тис. [2,6 тис.]. Із

²³ Статистичний звіт Генеральної прокуратури України форми № 1 «Єдиний звіт про кримінальні правопорушення».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

обвинувальним актом до місцевих загальних судів направлено 97,2 % [97,8 %] таких кримінальних проваджень.

Кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень, учинених *з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості*, становила 102 [100]; частка кримінальних правопорушень, у яких особам вручено повідомлення про підозру, – 11,8 % [6 %] від загальної кількості зареєстрованих злочинів цієї категорії.

На 19,6 % зменшилася кількість зареєстрованих кримінальних правопорушень, учинених *з використанням зброї або боєприпасами*, – 752 [935]; із них з використанням вогнепальної зброї – 395 [388], холодної зброї – 195 [287], вибухових речовин – 19 [36], боєприпасів – 143 [224].

За даними ДСА²⁴ у 2020 р. за вироками, що набрали законної сили, засуджено 67,5 тис. [70,4 тис.] осіб, що на 4,1 % менше порівняно з 2019 р. У тому числі за вчинення **тяжких та особливо тяжких злочинів** засуджено 20,8 тис. [22,5 тис.] осіб, що на 7,7 % менше; їх частка серед усіх засуджених за всі види злочинів також зменшилась і становила 30,8 % [32 %]. За вчинення злочинів **середньої тяжкості**²⁵ засуджено 19,1 тис. [37,8 тис.] осіб, що на 49,5 % менше, або 28,3 % [53,7 %]. За вчинення злочинів **невеликої тяжкості** засуджено 27,6 тис. [10 тис.] осіб, що у 2,8 раза більше, або 40,9 % [14,3 %] від кількості усіх засуджених за всі види злочинів осіб.

Найбільше осіб було засуджено місцевими загальними судами областей: Дніпропетровської – 13,3 тис., або 13,3 % [10,9 %] від загальної кількості засуджених; Харківської – 4,9 тис., або 7,2 % [7,7 %]; Донецької – 4,5 тис., або 6,6 % [6,9 %]; Запорізької – 3,7 тис., або 5,4 % [5,3 %]; Львівської – 3,4 тис., або 5,1 % [5,2 %]; Полтавської – 3,4 тис., або 5 % [4,9 %]; Одеської – 3,2 тис., або 4,7 % [4,5 %] та м. Києва – 3,7 тис., або 5,5 % [5,4 %]. Найменший показник кількості засуджених осіб зафіксовано в областях: Тернопільській – 954, або 1,4 % [1,4 %]; Чернівецькій – 1,1 тис., або 1,6 % [1,9 %].

Найбільшу як кількість, так і частку у **структурі засуджених** за всі види злочинів становили особи, засуджені за вчинення злочинів проти власності (статті 185–198 КК), – 34,8 тис. [38,6 тис.] осіб, їх частка у структурі всіх засуджених становила 51,5 % [54,9 %];

– за вчинення злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (статті 305–320 КК) засуджено 10,1 тис. [9,6 тис.] осіб, або 15 % [13,6 %] від кількості всіх засуджених за всі види злочинів;

– за вчинення злочинів проти життя та здоров'я особи (статті 115–145 КК) –

²⁴ Статистичні звіти ДСА форми № 6 «Звіт про осіб, притягнутих до кримінальної відповідальності, та види кримінального покарання» та форми № 7 «Звіт про склад засуджених».

²⁵ У статистичних звітах ДСА за 2020 р. показники відображено без урахування змін, внесених відповідно до Закону України від № 2617-VIII від 22.11.2018 (щодо класифікації кримінальних правопорушень).

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

7,2 тис. [5,4 тис.] осіб, або 10,7 % [7,7 %];

– за вчинення злочинів проти безпеки руху та експлуатації транспорту (статті 276–292 КК) – 3,1 тис. [3,3 тис.] осіб, або 4,6 % [4,7 %];

– за вчинення злочинів проти громадської безпеки (статті 255–270¹ КК) – 2,3 тис. [2,9 тис.] осіб, або 3,5 % [4,1 %];

– за вчинення злочинів проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини) (статті 402–435 КК) – 1,8 тис. [2,6 тис.] осіб, або 2,6 % [3,6 %];

– за вчинення злочинів проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян (статті 338–360 КК) – 1,5 тис. [1,4 тис.] осіб, або 2,3 % [2 %];

– за вчинення злочинів проти правосуддя (статті 371–400 КК) – 1,3 тис. [1,2 тис.] осіб, або 1,9 % [1,7 %];

– за вчинення злочинів проти громадського порядку та моральності (статті 293–304 КК) – 1,2 тис. [1,4 тис.] осіб, або 1,8 % [2 %];

– за вчинення злочинів проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (статті 157–184 КК) – 962 [916] особи, або 1,4 % [1,3 %];

– за вчинення злочинів у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг, (статті 364–370 КК) – 961 [885] особа, або 1,4 % [1,3 %];

– за вчинення злочинів проти довкілля (статті 236–254 КК) – 768 [507] осіб, або 1,1 % [0,7 %];

– за вчинення злочинів у сфері господарської діяльності (статті 199–233 КК) – 475 [654] осіб, або 0,7 % [0,9 %];

– за вчинення злочинів у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації (статті 328–337 КК) – 366 [582] осіб, або 0,5 % [0,8 %];

– за вчинення злочинів проти основ національної безпеки України (статті 109–114¹ КК) – 202 [194] особи, або 0,3 % [0,3 %];

– за вчинення злочинів проти статевої свободи та статевої недоторканості особи (статті 152–156 КК) – 119 [119] осіб, або 0,2 % [0,2 %];

– за вчинення злочинів проти волі, честі та гідності особи (статті 146–151 КК) – 62 [92] особи, або 0,1 % [0,1 %];

– за вчинення злочинів проти безпеки виробництва (статті 271–275 КК) – 77 [83] особа, або 0,1 % [0,1 %];

– за вчинення злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку (статті 361–363¹ КК) – 56 [50] осіб, або 0,1 % [0,07 %];

– за вчинення злочинів проти миру, безпеки людства та міжнародного

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

правопорядку (статті 436–474 КК) – 12 [4] осіб, або 0,02 % [0,01 %].

На 1,9 % зменшилася кількість осіб, які вчинили злочини у **стані алкогольного або наркотичного сп'яніння**, – 6,6 тис. [6,7 тис.]; як і в попередньому році це кожен десятий засуджений; їх частка від загальної кількості засуджених за всі види злочинів становила 9,8 % [9,6 %].

Кількість засуджених за вчинення злочинів у **складі організованої групи та злочинної організації** збільшилася на 32,2 % і становила 201 [152] особу; їх частка від загальної кількості засуджених за всі види злочинів також дещо збільшилася – 0,3 % [0,2 %].

За вчинення злочинів **групою осіб** за попередньою змовою або без такої протягом минулого року засуджено 5,9 тис. [7,1 тис.] осіб, або кожен одинадцятий засуджений (менше на 16,2 %); їх частка від загальної кількості засуджених за всі види злочинів також зменшилася – 8,8 % [10,1 %].

На час вчинення злочину **ніде не працювали і не навчалися або перебували на обліку в державній службі зайнятості** 50,8 тис. [51,8 тис.] осіб, або 75,2 % [73,6 %] від загальної кількості всіх засуджених за всі види злочинів; із них раніше судимі – 15 тис. [15,3 тис.] осіб. На обліку в службі зайнятості перебувало 670 [956] осіб, або 1,3 % [1,8 %] від загальної кількості працездатних осіб, які на час вчинення злочину не працювали і не навчалися.

Зменшилася на 3,5 % кількість засуджених осіб, які були **раніше судимими і мали незняту або непогашену судимість** – 16,9 тис. [17,5 тис.] осіб; їх частка від загальної кількості всіх засуджених становила 25 % [24,8 %]; із них раніше були звільнені умовно-достроково 1,3 тис. [1,6 тис.] осіб.

Кількість засуджених **жінок** становила 8,3 тис. [8,6 тис.], або 12,3 % [12,2 %] від загальної кількості всіх засуджених.

Місцеві загальні суди **виправдали** (за вироками, що набрали законної сили) 179 [171] осіб, із них у справах публічного обвинувачення – 179 [169] осіб; у справах у формі приватного обвинувачення (порушуються на підставі заяви потерпілого) – 0 [2 особи]. Найбільший показник виправданих місцевими загальними судами осіб зафіксовано в областях: Вінницькій – 21 особа, або 11,7 % від загальної кількості виправданих; Львівській – 19, або 10,6 %; Черкаській – 17, або 9,5 %; Дніпропетровській – 14, або 7,8 %; Харківській – 12, або 6,7 %; Сумській – 11, або 6,1 %.

Примусові заходи медичного характеру застосовано до 536 [540] неосудних осіб, із них за вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів щодо 260 [263] осіб.

Кількість осіб, стосовно яких місцеві загальні суди **закрили матеріали кримінального провадження**, становила 22,3 тис. [22,4 тис.]. Зокрема, провадження закрито у зв'язку з:

- відмовою прокурора або потерпілого, його представника від обвинувачення

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

- в кримінальному провадженні – 8,7 тис. [9,9 тис.] осіб, їх частка від кількості всіх осіб, щодо яких провадження закрито, становила 39,2 % [44 %];
- примиренням винного з потерпілим – 4,3 тис. [3,3 тис.] осіб, або 19,1 % [14,9 %];
  - дійовим каяттям – 1,8 тис. [1,9 тис.] осіб, або 8,3 % [8,5 %];
  - смертю – 2,3 тис. [2,2 тис.] осіб, або 10,2 % [9,6 %];
  - зміною обстановки – 416 [466] осіб, або 1,9 % [2,1 %];
  - передачею особи на поруки – 276 [375] осіб, або 1,2 % [1,7 %];
  - амністією – 28 [37] осіб, або 0,1 % [0,2 %].

У тому числі у справах публічного обвинувачення закрито провадження стосовно 19 тис. [19,3 тис.] осіб, із них у зв'язку з відмовою прокурора або потерпілого, його представника від обвинувачення в кримінальному провадженні щодо 6 тис. [7,1 тис.] осіб, або 31,6 % [37 %] від кількості всіх осіб, щодо яких закрито провадження у справах публічного обвинувачення; у зв'язку з примиренням винного з потерпілим – щодо 3,8 тис. [3,1 тис.] осіб, або 20,1 % [15,9 %].

Штраф як основне покарання місцеві загальні суди наклали на 19,4 тис. [21,4 тис.] осіб, що на 9,2 % менше, або 28,8 % [30,4 %] від загальної кількості засуджених за всі види злочинів. **Громадські роботи** призначено 5,5 тис. [4,2 тис.] осіб, що на 30,3 % більше, або 8,1 % [6 %]; **арешт** застосовано до 2,5 тис. [2,5 тис.] осіб, або 3,7 % [3,6 %]; **обмеження волі** застосовано до 1,1 тис. [827] осіб, що на 34,9 % більше, або 1,7 % [1,2 %]; **виправні роботи** призначено 80 [65] особам, або 0,1 % [0,1 %]; **службове обмеження для військовослужбовців** застосовано до 42 [28] осіб, що на 50 % більше, або 0,1 % [0,04 %]; **тримання в дисциплінарному батальйоні** призначено 22 [43] особам, або 0,03 % [0,1 %]; **позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю** (як основне покарання) не застосовувалося [у 2019 р. – 1 особа].

Кількість осіб, засуджених до **позбавлення волі** на певний строк, зменшилася на 2,5 % і становила 12,9 тис. [13,2 тис.] осіб; проте їх частка від загальної кількості засуджених за всі види злочинів дещо збільшилася – 19,1 % [18,8 %]. Із них 61,5 % [61,6 %] становили особи, засуджені до позбавлення волі на певний строк за вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів, – 7,9 тис. [8,1 тис.] осіб.

Найбільший відсоток засуджених до позбавлення волі осіб спостерігався в місцевих загальних судах областей: Дніпропетровської – 31,3 % від числа всіх засуджених осіб судами цієї області, Херсонської – 22,1 %, Харківської – 21,8 %, Київської – 21,3 %, Вінницької – 20,6 %, Донецької – 20,4 %.

Зокрема до **позбавлення волі засуджено за вчинення таких злочинів**: умисне вбивство (ст. 115 КК) – 425 осіб, або 92,2 % [97,1 %] від кількості всіх засуджених за цей вид злочину; розбій (ст. 187 КК) – 479 осіб, або 74,5 % [76,4 %]; зґвалтування (ст. 152 КК) – 46 осіб, або 78 % [73,8 %]; заподіяння умисних тяжких тілесних

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

ушкоджень (ст. 121 КК) – 545 осіб, або 50,6 % [48,9 %]; катування (ст. 127 КК) – 4 особи, або 28,6 % [44,4 %]; крадіжка (ст. 185 КК) – 6,4 тис. осіб, або 22,4 % [21,1 %]; грабіж (ст. 186 КК) – 1,4 тис. осіб, або 45 % [42 %]; вимагання (ст. 189 КК) – 13 осіб, або 28,3 % [22,8 %]; незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК) – 306 осіб, або 15,2 % [16,6 %]; шахрайство (ст. 190 КК) – 295 осіб, або 16,3 % [13,9 %]; незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК) – 314 осіб, або 56,2 % [53,3 %]; торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини (ст. 149 КК) – 5 осіб, або 17,2 % [37,1 %].

Довічне позбавлення волі за вчинення особливо тяжких злочинів застосовано до 28 [11] осіб, або 2,8 % [1,2 %] від осіб, засуджених за вчинення особливо тяжких злочинів (у 2,5 раза більше).

Місцеві загальні суди відповідно до вимог **ст. 70 КК** призначили покарання **за сукупністю злочинів** 10 тис. [9,3 тис.] осіб, що на 8,1 % більше, або 14,8 % [13,1 %] від загальної кількості засуджених протягом року осіб. **За сукупністю вироків (ст. 71 КК)** покарання призначено 8,5 тис. [8,4 тис.], або 12,6 % [12 %].

У 2020 р. **більш м'яке покарання**, ніж це передбачено законом, із урахуванням особи винного і наявності кількох обставин, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину (**ст. 69 КК**), призначено 1,5 тис. [1,8 тис.] осіб, що на 16,8 % менше, або 2,2 % [2,6 %] від загальної кількості засуджених.

Місцеві загальні суди **звільнили від відбування покарання** 25,8 тис. [27,9 тис.] засуджених осіб, що на 7,6 % менше; їх частка від загальної кількості засуджених за всі види злочинів осіб також зменшилася – 38,2 % [39,7 %]; із них **звільнено з випробуванням (ст. 75 КК)** – 25,3 тис. [26,7 тис.] осіб, або 37,4 % [38 %]. У тому числі за вчинення тяжких злочинів звільнено від відбування покарання з випробуванням 11,7 тис. [12,9 тис.] засуджених, або 46,2 % [48,2 %] від загальної кількості звільнених із випробуванням осіб, а за особливо тяжкі – 127 [133] особи, або 0,5 % [0,5 %].

Найбільший відсоток осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, зафіксовано в місцевих загальних судах областей: Луганської – 50,1 % від числа всіх осіб, засуджених судами області; Кіровоградської – 45,8 %; Закарпатської – 44,8 %; Запорізької – 43,9 %; Миколаївської – 42,1 %; Харківської – 41,8 %; Дніпропетровської – 41,5 %; Одеської – 41,1 %; Рівненської – 40,8 %; Черкаської – 40,4 %. Найменший відсоток звільнених від відбування покарання з випробуванням осіб спостерігався у місцевих загальних судах областей: Івано-Франківської області – 21 % та Сумської – 22,9 %.

Кількість засуджених осіб, до яких місцеві загальні суди як додаткове

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

покарання застосували **конфіскацію майна**, збільшилася на 11,7 % і становила 957 [857] осіб.

Спеціальну конфіскацію, як один із заходів кримінально-правового характеру, застосовано до 565 [461] засуджених осіб, із них: за незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст. 249 КК) – 135 [95] осіб; вчинення крадіжки (ст. 185 КК) – 64 [77] особи; незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК) – 18 [27] осіб; незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК) – 54 [60] особи; незаконну порубку лісу (ст. 246 КК) – 51 [23] особа; пропозицію, обіцянку або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК) – 100 [70] осіб.

Штраф як додаткове покарання місцеві загальні суди наклали на 55 [50] осіб. **Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю** як додаткове покарання призначено 1,3 тис. [1,4 тис.] осіб, що на 8,6 % менше порівняно з 2019 р. **Позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу** застосовано до 16 [30] осіб (на 46,7 % менше).

4. РОЗГЛЯД ЗАГАЛЬНИМИ СУДАМИ СПРАВ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ

За статистичними даними Міністерства внутрішніх справ України²⁶ протягом 2020 р. органами національної поліції України **виявлено** 4 млн 762 тис. [4 млн 94 тис.] **адміністративних правопорушень**, що на 16,3 % більше порівняно з попереднім роком. За виявленими правопорушеннями складено 832 тис. [698 тис.] адміністративних протоколів (17,5 % [17,1 %] від кількості виявлених адміністративних правопорушень) та винесено 3 млн 930 тис. [3 млн 396 тис.] адміністративних постанов, або 82,5 % [82,9 %]. Виявлено 3 млн 498 тис. [3 млн 77 тис.] осіб, які вчинили адміністративні правопорушення (на 13,7 % більше. Із них жінок – 394 тис., неповнолітніх – 13,1 тис. [12,5 тис.]).

Упродовж останніх п'яти років зберігається тенденція до збільшення (у середньому на 5,8 %) обсягу справ і матеріалів про адміністративні правопорушення, які надходять на розгляд до місцевих загальних судів. Так, за статистичними даними ДСА, якщо у 2016 р. кількість справ і матеріалів про адміністративні правопорушення, які **надійшли** на розгляд до місцевих загальних судів, становила 670 тис., у 2017 р. – 732 тис., у 2018 р. – 770 тис., у 2019 р. – 791 тис., то у 2020 р. їх обсяг у порівнянні з 2019 р. збільшився на 7,6 %

²⁶ Статистичний звіт Міністерства внутрішніх справ України форми № 1-АП «Звіт про стан застосування адміністративного законодавства органами Національної поліції України».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

і становив 851 тис.²⁷; із них саме справ про адміністративні правопорушення – 842 тис. [783 тис.], що також більше на 7,6 %.

Усього на розгляді місцевих загальних судів **перебувало** 906 тис. [842 тис.] справ і матеріалів про адміністративні правопорушення, із них саме справ – 898 тис. [834 тис.], що на 7,7 % більше.

Із винесенням постанови місцеві загальні суди **розглянули** 729 тис. [665 тис.] справ і матеріалів про адміністративні правопорушення, що на 9,6 % більше; із них саме справ – 721 тис. [657 тис.] стосовно 722 тис. [659 тис.] осіб. Частка розглянутих справ становила 80,3 % [78,8 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. Серед розглянутих із винесенням постанови справ про адміністративні правопорушення 33,4 % [39 %] становили справи *про порушення Правил дорожнього руху (статті 121–132¹ КУпАП)*.

За вчинення адміністративних правопорушень, відповідальність за які передбачена КУпАП, місцеві загальні суди застосували різні **види стягнень** до 433 тис. [407 тис.] осіб (на 6,5 % більше); проте їх частка від загальної кількості осіб, щодо яких розглянуто справи, зменшилась і становила 59,9 % [61,7 %].

Серед загальної кількості осіб, притягнутих до адміністративної відповідальності, **жінки** становили 13,8 % [14,7 %], або 60 тис. [60 тис.]; **громадяни іншої держави** – 1,9 % [1,3 %], або 8,1 тис. [5,2 тис.].

Серед притягнутих до адміністративної відповідальності переважною більшістю були працездатні особи, які на момент вчинення правопорушення не працювали і не навчалися, – 255 тис. [229 тис.], або 58,9 % [56,4 %]; робітники – 43 тис. [46 тис.], або 10 % [11,3 %]; військовослужбовці – 20,3 тис. [20 тис.], або 4,7 % [4,9 %]; пенсіонери – 15,1 тис. [15 тис.], або 3,5 % [3,7 %].

Найпоширенішим видом серед адміністративних стягнень, застосованих місцевими загальними судами до осіб за вчинення адміністративних правопорушень, був і залишається **штраф**. Місцеві загальні суди оштрафували 399 тис. [368 тис.] осіб, що на 8,2 % більше порівняно з 2019 р.; їх частка від кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення також збільшилась – 92 % [90,6 %]. Загальна сума накладеного штрафу становила 2 млрд 270 млн грн [1 млрд 525 млн грн], що більше на 48,8 %; добровільно сплачено 226 млн 683 тис. грн, або 10 % [14 %] від суми накладеного.

На 4,6 % зменшилась кількість осіб, до яких місцеві загальні суди за вчинення адміністративних правопорушень застосували **попередження**, – 12,9 тис. [13,5 тис.]; їх частка серед усіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення, становила – 3 % [3,3 %].

Громадські роботи місцеві загальні суди призначили 7 тис. [6,6 тис.]

²⁷ Статистичний звіт ДСА форми № 1-п «Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

правопорушникам, що порівняно з попереднім роком більше на 6,7 %; проте їх частка від кількості тих осіб, на яких накладено адміністративне стягнення, залишилася на рівні попереднього року – 1,6 % [1,6 %].

Суспільно корисні роботи призначено 3,8 тис. [8 тис.] осіб, що на 51,9 % менше, або 0,9 % [2 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення.

Адміністративний арешт призначено 4,7 тис. [5,3 тис.] осіб, які вчинили адміністративні правопорушення, що на 11,8 % менше, або 1,1 % [1,3 %].

Арешт з утриманням на гауптвахті призначено 975 [1,3 тис.] особам за окремі види військових адміністративних правопорушень, або 0,2 % [0,3 %].

Виправні роботи місцеві загальні суди застосували до 35 [32] осіб, які вчинили адміністративні правопорушення.

Місцевими загальними судами **позбавлено спеціального права** (як основний, так і додатковий вид адміністративного стягнення) 74 тис. [66 тис.] осіб (усі за порушення Правил дорожнього руху), що на 12,1 % більше. Їх частка становила 17,2 % [16,3 %] від загальної кількості осіб, на яких накладено адміністративне стягнення, або 35,4 % [34,5 %] від тих осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил дорожнього руху (статті 121–132¹ КУпАП).

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, як додатковий вид адміністративного стягнення, призначено 10 [15] особам.

Оплатне вилучення предмета, що був знаряддям вчинення чи безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення (як основний, так і додатковий вид адміністративного стягнення), застосовано до 255 [186] осіб, 0,06 % [0,05 %].

Конфіскацію предметів, що були знаряддями вчинення або безпосередніми об'єктами адміністративного правопорушення (як основний, так і додатковий вид адміністративного стягнення), місцеві загальні суди застосували до 17,9 тис. [17,7 тис.] осіб, або 4,1 % [4,3 %].

У 2020 р. вилучено 38 [53] одиниць вогнепальної зброї, 28 [82] одиниць бойових припасів, 2,5 кг [6 кг] наркотичних засобів. Конфісковано 26 [4] автомобілів; товарів та цінностей на суму 25 млн 462 тис. грн; валюту на суму 2 млн 55 тис. грн.

Місцеві загальні суди із різних підстав **закрили провадження** у справах про адміністративні правопорушення стосовно 280 тис. [242 тис.] осіб, що на 15,5 % більше, або 38,3 % [36,8 %] від загальної кількості тих, щодо яких розглянуто справи.

У тому числі *за малозначністю вчиненого правопорушення* з усним зауваженням на адресу правопорушника щодо недопустимості протиправних діянь звільнено від адміністративної відповідальності 62 тис. [40 тис.] осіб, що на 55,7 % більше, або 22,1 % [16,4 %] від кількості тих осіб, щодо яких провадження у справі

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

закрито. Найбільший відсоток звільнених з цієї підстави осіб (від кількості осіб, стосовно яких провадження у справі закрито) спостерігався у місцевих загальних судах областей: Житомирської – 39,1 %, або 4 тис. осіб; Рівненської – 34,6 %, або 2,3 тис. осіб; Тернопільської – 34,4 %, або 2,8 тис. осіб; Одеської – 31,6 %, або 7,1 тис. осіб. Найменший відсоток звільнених за малозначністю вчиненого правопорушення відмічався в судах областей: Луганської – 5,9 %, або 931 особа; Миколаївської – 11,9 %, або 942 особи.

На 10,7 % зменшилася кількість осіб, стосовно яких місцеві загальні суди закрили провадження у зв'язку із *закінченням строків для накладення адміністративного стягнення*, передбачених ст. 38 КУпАП та ст. 467 Митного кодексу України (далі – МК), – 122 тис. [136 тис.] осіб, або 43,5 % [56,3 %] від кількості тих осіб, стосовно яких провадження у справі закрито. Найбільша частка осіб, щодо яких закрито провадження у справі саме з цієї підстави (від кількості осіб, стосовно яких провадження у справі закрито), зафіксована у місцевих загальних судах областей: Луганської – 83,2 %, або 13,1 тис. осіб; Івано-Франківської – 63,4 %, або 5 тис. осіб; Херсонської – 57,4 %, або 5,8 тис. осіб; Харківської – 53,9 %, або 6,5 тис. осіб.

За відсутністю події та складу адміністративного правопорушення закрито провадження у справах стосовно 85 тис. [59 тис.] осіб, що на 43,5 % більше; їх частка від кількості осіб, стосовно яких провадження у справі закрито, також збільшилася – 30,4 % [24,5 %]. Найбільший відсоток осіб, щодо яких провадження у справі закрито саме з цієї підстави (від кількості осіб, стосовно яких провадження у справі закрито), відмічався у місцевих загальних судах областей: Дніпропетровської – 44 %, або 13,2 тис. осіб; Сумської – 42,9 %, або 2,8 тис. осіб; Чернівецької – 41,4 %, або 3,4 тис. осіб; Миколаївської – 40,5 %, або 3,2 тис. осіб;

За вчинення адміністративних правопорушень у віці від 16 до 18 років місцеві загальні суди застосували **заходи впливу**, передбачені ст. 24¹ КУпАП, до 9,8 тис. [10,2 тис.] неповнолітніх осіб.

У **структурі справ про адміністративні правопорушення**, що надійшли на розгляд до місцевих загальних судів, найбільшу частку становили:

- справи про порушення правил дорожнього руху, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна (ст. 124 КУпАП), – 17,1 % [19 %] від усіх справ про адміністративні правопорушення, що надійшли на розгляд, або 144 тис. таких справ;
- справи про вчинення правопорушень, пов'язаних із керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (ст. 130 КУпАП) – 16,3 % [17,4 %], або

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

- 138 тис. справ;
- справи про вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування (ст. 173² КУпАП) – 14,8 % [14,4 %], або 125 тис. справ (місцевими загальними судами застосовано адміністративні стягнення: штраф – 55 тис. [44 тис.] осіб; громадські роботи – 5,3 тис. [5 тис.] осіб; адміністративний арешт – 1,6 тис. [1,6 тис.] осіб);
  - справи про порушення правил щодо карантину людей (ст. 44³ КУпАП) – 8,4 %, або 70 тис. справ;
  - справи про дрібне хуліганство (ст. 173 КУпАП) – 6,8 % [8,1 %], або 57 тис. справ;
  - справи про порушення правил адміністративного нагляду (ст. 187 КУпАП) – 5 % [5,2 %], або 42 тис. справ;
  - справи про невиконання батьками або особами, які їх замінюють, обов'язків щодо виховання дітей (ст. 184 КУпАП) – 4,5 % [5,3 %], або 38 тис. справ;
  - справи про розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв військовослужбовцями (ст. 172²⁰ КУпАП) – 2 % [2,1 %], або 16,5 тис. справ;
  - справи про порушення правил використання об'єктів тваринного світу (ст. 85 КУпАП) – 1,8 % [2 %], або майже 15 тис. справ;
  - справи про незаконне перетинання або спробу незаконного перетинання державного кордону України (ст. 204¹ КУпАП) – 1,7 % [3,6 %], або майже 15 тис. справ;
  - справи про дрібне викрадення чужого майна (ст. 51 КУпАП) – 1,5 % [1,8 %], або 12,6 тис. справ;
  - справи про торгівлю з рук у невстановлених місцях (ст. 160 КУпАП) – 1,5 % [1,8 %], або 12,6 тис. справ;
  - справи про порушення порядку проведення розрахунків (ст. 155¹ КУпАП) – 1 % [0,8 %], або 8,8 тис. справ;
  - справи про розпивання пива, алкогольних, слабоалкогольних напоїв у заборонених законом місцях або поява у громадських місцях у п'яному вигляді (ст. 178 КУпАП) – 1,2 % [1,4 %], або 10 тис. справ;
  - справи про злісну непокору законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця (ст. 185 КУпАП) – 1,2 % [1,5 %], або 10 тис. справ;
  - справи про керування транспортним засобом особою, яка не має відповідних документів на право керування таким транспортним засобом або не пред'явила їх для перевірки (ст. 126 КУпАП) – 0,9 % [0,7 %], або 7,8 тис. справ;
  - справи про порушення вимог фінансового контролю (ст. 172⁶ КУпАП) –

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

0,8 % [1,3 %], або 7 тис. справ;

- справи про порушення порядку ведення податкового обліку, надання аудиторських висновків (ст. 163¹ КУпАП) – 0,8 % [1,9 %], або майже 7 тис. справ;
- справи про несплату аліментів (ст. 183¹ КУпАП) – 0,8 % [2,6 %], або майже 7 тис. справ;
- справи про неподання або несвоєчасне подання платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів (обов'язкових платежів) (ст. 163² КУпАП) – 1,4 % [0,8 %], або 11 тис. справ.

Протягом 2020 р. у провадженні місцевих загальних судів перебувало 13 тис. [9 тис.] справ **про порушення митних правил**, що на 39,9 % більше порівняно з попереднім роком. Розглянуто 11 тис. [8 тис.] таких справ. Їх частка від загальної кількості розглянутих місцевими загальними судами справ про адміністративні правопорушення також дещо збільшилась і становила 1,5 % [1,2 %]. **Адміністративне стягнення** за порушення митних правил застосовано до 9,7 тис. [6 тис.] осіб (більше на 54 %), або 88,9 % [83,1 %] від кількості осіб, щодо яких справи про порушення митних правил розглянуто з винесенням постанови. **Закрито справи** стосовно 1,2 тис. [1,3 тис.] осіб, із них у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративних стягнень (ст. 467 МК) – щодо 252 [344] осіб, або 20,8 % [27,2 %] від усіх справ цієї категорії, провадження в яких закрито.

У справах про порушення митних правил місцеві загальні суди **оштрафували** 8 тис. [6 тис.] осіб, або 83,6 % [89,7 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення митних правил. Загальна сума накладеного місцевими загальними судами на порушників штрафу становила 944 млн 485 тис. грн., із яких добровільно сплачено лише 8 млн 889 тис. грн., або 0,9 % [1,5 %] від суми накладеного. **Конфіскацію** товарів, транспортних засобів – безпосередніх предметів порушення митних правил (як основний, так і додатковий вид адміністративного стягнення) застосовано до 5,1 тис. [4 тис.] осіб, або 52 % [70,9 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення митних правил.

Упродовж 2020 р. на розгляд до місцевих загальних судів на виконання вимог Закону України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII «Про запобігання корупції» надійшло 8 тис. [10,5 тис.] **справ про вчинення корупційних правопорушень**, відповідальність за які передбачена КУпАП (глава 13-А «Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією», статті 172⁴–172⁹ КУпАП), що на 23,7 % менше, ніж у 2019 р. Усього у провадженні перебувало 8,6 тис. [11,4 тис.] справ цієї категорії.

Із винесенням постанови місцеві загальні суди **розглянули** 7,1 тис. [9,7 тис.] справ про адміністративні корупційні правопорушення, або 82,4 % [84,6 %] від

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

кількості тих, що перебували на розгляді.

Місцеві загальні суди **закрили провадження** у справах про адміністративні корупційні правопорушення стосовно 2,6 тис. [5 тис.] осіб, що на 48,8 % менше. Їх частка від кількості осіб, щодо яких справи про адміністративні корупційні правопорушення розглянуто з винесенням постанови, також зменшилася – 36 % [51,8 %]. У тому числі провадження у справах закрито у зв'язку з:

- відсутністю події та складу адміністративного правопорушення – стосовно 737 [2 тис.] осіб, або 28,6 % [33 %] від кількості осіб, щодо яких провадження у справах цієї категорії закрито;
- закінченням строків для накладення адміністративного стягнення, передбачених ст. 38 КУпАП, – стосовно 1 тис. [2,6 тис.] осіб, або 43,2 % [51 %];
- за малозначністю вчиненого корупційного правопорушення звільнено від адміністративної відповідальності 538 [701] осіб, або 20,9 % [13,9 %].

Штраф накладено 4,6 тис. [4,7 тис.] осіб, що на 2,1 % менше; проте їх частка від кількості осіб, стосовно яких розглянуто справи про адміністративні корупційні правопорушення з винесенням постанови, значно зросла і становила 64 % [48,2 %]. Загальна сума накладеного судами штрафу склала 4 млн 835 тис. грн, із них добровільно сплачено 3 млн 426 тис. грн, або 70,9 % [69,5 %] від суми накладеного. **Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю**, як додатковий вид адміністративного стягнення, призначено 10 [15] особам. **Конфіскацію** предметів, грошей (як додаткове стягнення) застосовано до 8 [8] осіб.

Станом на 31 грудня 2020 р. місцеві загальні суди не розглянули усього майже 75 тис. справ про адміністративні правопорушення, або 8,2 % [7,2 %] від кількості тих, що перебували у провадженні протягом минулого року.

На розгляд **до апеляційних загальних судів**²⁸ у 2020 р. **надійшло** майже 23 тис. [21 тис.] справ про адміністративні правопорушення за апеляційними скаргами на постанови місцевих загальних судів, що на 7,4 % більше, ніж у 2019 р. Усього у провадженні **перебувало** майже 25 тис. [23 тис.] таких справ.

За апеляційними скаргами **розглянуто** 17 тис. [16 тис.] справ про адміністративні правопорушення (на 7,3 % більше).

За результатами перегляду **скасовано і змінено** 6,7 тис. [6,5 тис.] постанов (на 3,2 % більше порівняно з попереднім роком); у тому числі **скасовано** – 5,8 тис. [5,6 тис.] постанов; **змінено** – 812 [820] постанов. Відсоток скасованих і змінених постанов місцевих загальних судів у справах про адміністративні правопорушення (від загальної кількості ними ухвалених) залишився майже на рівні попереднього

²⁸ Статистичний звіт ДСА форми № 2-п «Звіт судів апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційних скарг у справах про адміністративні правопорушення».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

року і становив 0,9 % [1 %].

Скасовано постанови місцевих загальних судів у справах про адміністративні правопорушення:

- *із закриттям провадження* у справі скасовано 4,4 тис. [4,3 тис.] постанов, у тому числі через відсутність події і складу адміністративного правопорушення – 2,8 тис. [2,9 тис.] постанов, що на 3 % менше;
- *із прийняттям нової постанови* скасовано 1,4 тис. [1,3 тис.] постанов;
- *у зв'язку із розглядом справи за відсутності особи або якщо немає підтвердження про своєчасне її сповіщення про час і місце розгляду справи* скасовано 260 [320] постанов.

Понад строки, встановлені КУпАП, апеляційні загальні суди розглянули 11,2 тис. [9,5 тис.] апеляційних скарг, що на 17 % більше, або 64,1 % [58,8 %] від усіх розглянутих скарг на постанови у справах про адміністративні правопорушення.

У тому числі у 2020 р. на розгляді апеляційних загальних судів на 3,8 % більше перебувало справ за апеляційними скаргами на постанови місцевих загальних судів **про порушення митних правил** – 2,3 тис. [2,2 тис.]. За результатами апеляційного перегляду **скасовано і змінено** 502 [443] постанови місцевих загальних судів у справах цієї категорії, або 4,6 % [5,8 %] від кількості винесених місцевими загальними судами постанов за порушення вимог МК.

За апеляційними скаргами на постанови місцевих загальних судів у справах **про корупційні правопорушення** (статті 172²–172⁹⁻² КУпАП) у провадженні перебувало 482 [1,1 тис.] таких справи, що на 57,8 % менше. Із них повернуто 173 [477] апеляційні скарги, або 35,9 % [41,8 %] від кількості тих, що перебували на розгляді. За апеляційними скаргами розглянуто 232 [611] справи **про корупційні правопорушення**. Апеляційними загальними судами за результатами перегляду **скасовано і змінено** 141 [348] постанову місцевих загальних судів у справах зазначеної категорії, що на 59,5 % менше; їх частка від загальної кількості винесених місцевими загальними судами постанов у справах про корупційні правопорушення також зменшилась і становила 2 % [3,6 %]. У тому числі **скасовано** 129 [312] постанов, із них: *із закриттям провадження у справі* – 115 [261], у тому числі через відсутність події і складу адміністративного правопорушення – 54 [120]; *із прийняттям нової постанови* – 14 [51].

Станом на 31 грудня 2020 р. апеляційні загальні суди усього не розглянули 3,6 тис. апеляційних скарг на постанови місцевих загальних судів у справах про адміністративні правопорушення, або 14,3 % [9,1 %] від кількості тих, що перебували на розгляді протягом минулого року.

4.1. Розгляд загальними судами справ про порушення Правил дорожнього руху

Упродовж 2020 р. на розгляді місцевих загальних судів²⁹ перебувало 335 тис. [309 тис.] справ про порушення Правил дорожнього руху (далі – Правила), що на 8,3 % більше порівняно з 2019 р.; їх частка від загальної кількості справ про адміністративні правопорушення, що перебували на розгляді місцевих загальних судів, також збільшилась і становила 39,7 % [37,1 %].

Із різних підстав місцеві загальні суди **закрили провадження** у 70,1 тис. [64,1 тис.] справах про порушення Правил, або 20,9 % [20,7 %] від усіх справ про порушення Правил, що перебували на розгляді.

Із винесенням постанови **розглянуто** 281 тис. [257 тис.] справ про порушення Правил, що на 9,6 % більше; їх частка від тих, що перебували на розгляді, також збільшилась – 84 % [83 %].

За порушення Правил місцеві загальні суди застосували різні види стягнень до 210 тис. [192 тис.] правопорушників, або 48,5 % [47,3 %] від усіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення.

Найпоширенішим видом серед адміністративних стягнень, застосованих до осіб за порушення Правил, був **штраф**. Так, у 2020 р. оштрафовано 206 тис. [189 тис.] осіб, що на 9 % більше; проте їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, залишилась майже на рівні попереднього року – 98,1 % [98,2 %]. Загальна сума накладеного штрафу становила 1 млрд 138 млн 750 тис. грн [944 млн 241 тис. грн], із яких добровільно сплачено 180 млн 63 тис. грн, або 15,8 % [18,2 %] від суми накладеного.

Позбавлення права керування транспортними засобами (як основний, так і додатковий вид адміністративного стягнення) за грубе або повторне, або за систематичне порушення порядку користування цим правом застосовано до 74 тис. [66 тис.] осіб, або 35,4 % [34,5 %] від тих осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил.

Адміністративний арешт за порушення Правил призначено 206 [293] особам, або 0,1 % [0,2 %].

Громадські роботи місцеві загальні суди призначили 198 [163] особам, або 0,1 % [0,1 %] від кількості усіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил.

Оплатне вилучення транспортного засобу у його власника застосовано до 225 [173] осіб, що більше на 30,1 % порівняно з 2019 р.

²⁹ Статистичний звіт ДСА форми № 1-п «Звіт судів першої інстанції щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

Попередження винесено 60 [21] особам (більше у 2,9 раза).

За порушення водієм правил керування транспортним засобом, правил користування ременями безпеки або мотошоломами (ст. 121 КУпАП) накладено адміністративне стягнення на 1,9 тис. [1,7 тис.] осіб, що на 13,1 % більше; їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, становила 0,9 % [0,9 %]; штраф накладено на 1,1 тис. [748] осіб; місцеві загальні суди позбавили права керування транспортними засобами 649 [688] осіб; до 130 [212] осіб застосовано адміністративний арешт; оплатне вилучення транспортного засобу у його власника застосовано до 10 [7] осіб; громадські роботи призначено 28 [9] особам; попередження винесено 18 [2] особам.

За перевищення водіями транспортних засобів встановлених обмежень швидкості руху, проїзд на заборонний сигнал регулювання дорожнього руху та порушення інших правил дорожнього руху (ст. 122 КУпАП) накладено адміністративне стягнення на 1,3 тис. [1,1 тис.] осіб; їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, становила 0,6 % [0,6 %]. Із них позбавлено права керування транспортним засобом 19 [19] водіїв; штраф накладено на 1,3 тис. [1,1 тис.] осіб.

За невиконання водіями вимог про зупинку (ст. 122² КУпАП) адміністративне стягнення накладено на 1,2 тис. [1,1 тис.] осіб, або 0,6 % [0,6 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил. Штраф накладено на 1,2 тис. [1 тис.] осіб; права керування транспортними засобами позбавлено 107 [83] осіб.

Через залишення місця дорожньо-транспортної пригоди (ст. 122⁴ КУпАП) адміністративне стягнення накладено на 3,7 тис. [3,6 тис.] осіб, або 1,8 % [1,9 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил; штраф накладено на 3,5 тис. [3,5 тис.] осіб; громадські роботи призначено 134 [128] особам; адміністративний арешт – 22 [20] особам; позбавлено права керування транспортними засобами 5 [3] осіб.

За порушення особами, які керують транспортними засобами, правил руху через залізничні переїзди (ст. 123 КУпАП) накладено адміністративне стягнення на 1,1 тис. [1,1 тис.] осіб, або 0,5 % [0,6 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил. У тому числі штраф накладено на 1,1 тис. [1,1 тис.] осіб; позбавлено права керування транспортними засобами 24 [23] особи; адміністративний арешт застосовано до 4 [2] осіб; оплатне вилучення транспортного засобу у його власника застосовано до 1 [4] особи.

За порушення Правил, що спричинило пошкодження транспортних засобів, вантажу, автомобільних доріг, вулиць, залізничних переїздів, дорожніх споруд чи іншого майна (ст. 124 КУпАП), накладено адміністративне стягнення на 114 тис. [108 тис.] осіб, що на 5,4 % більше; позбавлено права керування транспортним

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

засобом 1,4 тис. [1,2 тис.] осіб, або 1,2 % [1,1 %] від кількості тих, на яких накладено адміністративне стягнення саме за цей вид правопорушення; штраф накладено на 113 тис. [107 тис.] осіб; громадські роботи призначено 7 [1] особам; адміністративний арешт застосовано до 1 [0] особи.

За керування транспортним засобом особою, яка не має відповідних документів на право керування таким транспортним засобом або не пред'явила їх для перевірки, або стосовно якої встановлено тимчасове обмеження у праві керування транспортними засобами (ст. 126 КУпАП), накладено адміністративне стягнення на 2,3 тис. [1,5 тис.] осіб, що на 48,2 % більше, або 1,1 % [0,8 %] від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил. У тому числі штраф накладено на 703 [537] особи; позбавлено права керування транспортними засобами 1,6 тис. [1 тис.] осіб; попередження винесено 2 [4] особам.

За керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції (ст. 130 КУпАП), накладено адміністративне стягнення на 84 тис. [74 тис.] осіб, що на 13,9 % більше; їх частка від кількості всіх осіб, на яких накладено адміністративне стягнення за порушення Правил, збільшилася – 39,9 % [38,2 %]. У тому числі штраф накладено на 84 тис. [73 тис.] осіб; позбавлено права керування транспортним засобом 71 тис. [63 тис.] осіб, або 84,2 % [86,1 %] від кількості тих, на яких накладено адміністративне стягнення саме за цей вид правопорушення. Оплатне вилучення транспортного засобу у його власника застосовано до 214 [162] осіб; адміністративний арешт – до 49 [59] осіб; громадські роботи призначено 26 [21] особам.

Станом на 31 грудня 2020 р. місцеві загальні суди не розглянули 31 тис. справ про порушення Правил, або 9,1 % [9,2 %] від кількості тих справ, що перебували на розгляді упродовж минулого року.

На розгляд до апеляційних загальних судів³⁰ у 2020 р. надійшло 16 тис. [14 тис.] справ про адміністративні правопорушення за апеляційними скаргами на постанови місцевих загальних судів у справах про порушення Правил, що на 13 % більше, ніж у 2019 р. Усього у провадженні перебувало майже 18 тис. [15,8 тис.] таких справ (на 12 % більше).

Зокрема на розгляд надійшло 11,9 тис. [10,2 тис.] апеляційних скарг на постанови місцевих загальних судів, винесених за результатами розгляду справ про адміністративні правопорушення, відповідальність за які передбачена ст. 130 КУпАП; їх частка від загальної кількості апеляційних скарг у справах про порушення Правил, що надійшли до апеляційних загальних судів, становила 73,6 %

³⁰ Статистичний звіт ДСА форми № 2-п «Звіт судів апеляційної інстанції щодо розгляду апеляційних скарг у справах про адміністративні правопорушення».

Аналіз стану здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення у 2020 році

[71,3 %]. Розглянуто усього 9,4 тис. [8,4 тис.] скарг; із них залишено без змін – 6,6 тис. [5,7 тис.] постанов місцевих загальних судів, скасовано – 2,6 тис. [2,5 тис.] постанов, змінено – 207 [203] постанов.

Усього упродовж 2020 р. **розглянуто** 12,6 тис. [11,6 тис.] справ про адміністративні правопорушення за апеляційними скаргами на постанови місцевих загальних судів у справах про порушення Правил, або 71,4 % [73,2 %] від кількості справ цієї категорії, що перебували на розгляді апеляційних загальних судів. У тому числі **скасовано і змінено** 4,2 тис. [4,2 тис.] постанов місцевих загальних судів у справах про порушення Правил, або 1,5 % [1,6 %] від кількості ухвалених місцевими загальними судами постанов за порушення цих Правил; **залишено без зміни** – 8,5 тис. [7,4 тис.] постанов, що на 14 % більше порівняно з попереднім роком.

Станом на 31 грудня 2020 р. апеляційні загальні суди не розглянули 2,5 тис. справ про порушення Правил, або 14 % [9,9 %] від кількості тих справ, що перебували на розгляді упродовж минулого року.

